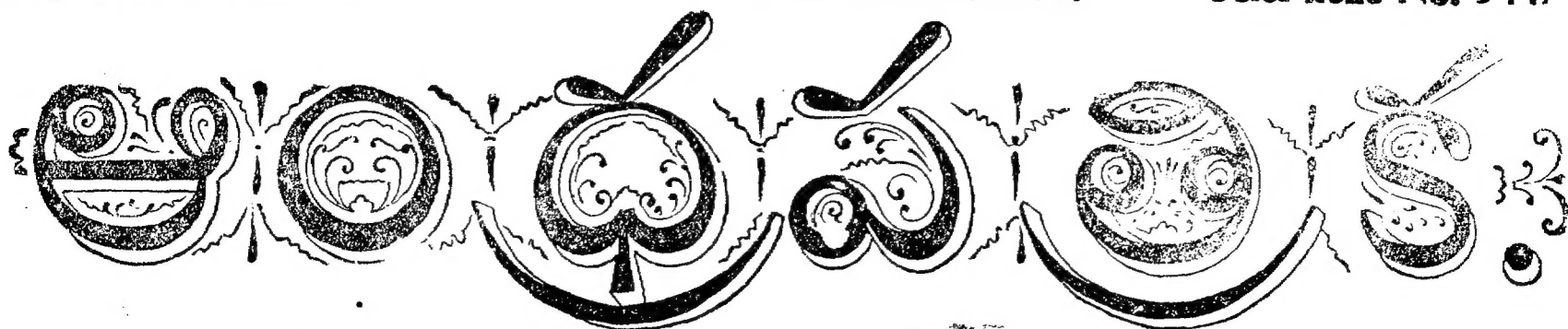

ఎడిటర్ శ్రీకాంత్ గారికి ౦-౧౦౬.

Registered No. M. 1118.

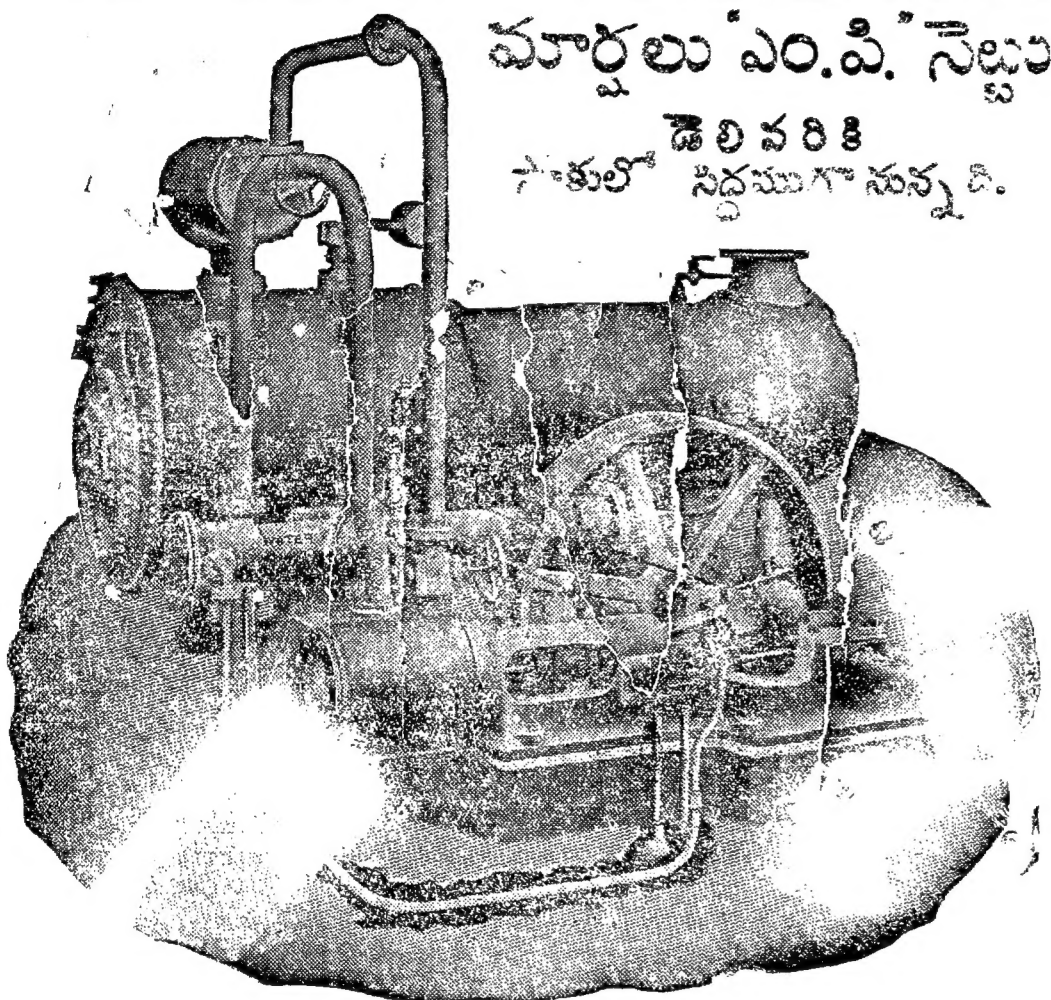
Post Box No. 212.

TelePhone No. 544.

310085 ప్రతిది నము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8. } ఔన్నవట్టణము 1921 వ సం॥ ఆక్టోబరు నెల 24 తేది సోమవారము } No. 168.
 పరిష్కరణము. ౮ } నాథులవాడు సంవత్సర ఆశ్వీజ మాస బహుళ అష్టమి. } సంచిక ౧౬౮

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు
 డేలివరికి
 గోకుల్ సిద్ధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, నూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై వంగు
 యొందలగువాటిలో వయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్తి నెట్టు
 యొక్క వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
 మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్వలు నను ఓకో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కార్యాలయము: బెంగాళా, కలకత్తా. నెం. 9, నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
 ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ
 మా అమృతాంజనమును వాడి
 సంత మాత్రమున నయమగును.
 సులభ నెల 0-10-0 అణాలు

మోహనితైలము

సీసా 1-కి 0-12-0.

తామరతైలము

డబ్బి 1-కి 0-8-0

వండ్ల పొడి

డబ్బి 1-కి 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బాంబాయి - మదరాసు.

ఓటో మోహిని

2883

మీరు బయటపోయి వచ్చినతరువాత చాలా బడలికయుండు సమయములో నైనను పెండ్లిండ్లు విందులు
 సకలములలో నైనను ఈ ఆర్తమును యుపయోగించిన మంచి రోజుపుష్పముల వాసనను యిచ్చి మనసుకు
 ఆనందమును ముఖమునకు కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము

వేసవికాలములో ఉపయోగించుతూ వచ్చిన నేత్రములకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును.
 అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతి కుటుంబములోను ఆవశ్యకము.
 ఎల్లవోట్లను విక్రయించబడును.

ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1-కి రూపా 2, 1, 0-12-0, 0-8-0

రోబినియా తైలము ధర బుడ్డి 1-కి రూపా 1-0-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras. ప్రియం కంపెనీ, 6 బందరుపేథి, మదరాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

219

తక్షణమే

ప్రాసిన రసాలు ఖర్చులు కూడను అక్కడిచక ఇప్పుడే మీకు
 ఒక ప్రతి "కామశాస్త్రము" వంపెదము.

త్వరకుడు!

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ.

అరణ్యనిగ్రహ యోగవధాలయము, 36, బ్రాహ్మ, కుకరాజు.

స్వదేశభిమానులారా!

మంచితరుణము!

త్యరపడుడు!

బెజవాడ స్పిన్నింగు అండ్ వీవింగు మిల్సు (లిమిటెడ్) బెజవాడ

(1918 ఇండియన్ కంపెనీ ఆక్ట్ ప్రకారము స్థాపించబడినది).

మూలధనము రూ 20,00,000

రూ 20 లు విలువగల 1,00,000 వాటాలుగా విభజింపబడినది.

దరఖాస్తుతో రూ 5 లున్న, అలాట మెంటు అయిన పిదప రూ 5 లున్న,

మిగిలినది మూడు మాసములకు తక్కువకాని రెండు వాయిదాలలో చెల్లించవలెను.

డైరెక్టర్లు:

- (1) దివానుబహద్దరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి, కాకినాడ
- (2) రావుబహద్దరు సి. వి. యస్. నరసింహరాజు - విశాఖపట్టణము.
- (3) వసుమతి వీరభద్రస్వామి - విజయనగరం.
- (4) గూడూరి లక్ష్మణరావు - బెజవాడ.
- (5) చుండూరు సీతారామయ్య - బెజవాడ.
- (6) లిమ్మిన నారాయణమూర్తి - బెజవాడ.
- (7) భూభిషాళ మురనారాయణ - మొగల్ రజపురం.

(3202)

బ్యాంకర్లు:

- (1) ఇంపీరియల్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా - బెజవాడ.
- (2) ఇండియన్ బ్యాంకు లిమిటెడ్ - మద్రాసు

ఆడిటర్లు:

జి. నరసింహం గార్లు ఎఫ్ ఏ. ఎస్. ఆర్. ఎస్. ఏ. మద్రాసు.

ఓజిస్టర్లు ప్రాసిక్యూటర్లు ధరఖాస్తుపాఠములు వగైరా కావలసినవారు

మేనేజింగు ఏజెంటు అండ్ డైరెక్టరు

బెజవాడ స్పిన్నింగు అండ్ వీవింగు మిల్సు (లిమిటెడ్) బెజవాడ,

అని వ్రాసినచో బడయకలరు.

G. Lakshmana Rao.

మూడుఅవరాధపరిశోధకనవలలు:

మాయావి

ఈ యంద్రజిత్తునిమాయలు, ఈ కుంభకర్ణుని బుద్ధితేని పగులము, ఈ రాక్షసుని యొడతెలుంగని మమకారము, ఈ కాటక యంత్రుల దానవలీల, ఈ మృత్యునాతి చూపాపని దుస్వభావము, ఈ మృత్యుదేవత యెడతెగని వీరవిహారము మనమెన్నడును గని విని యెలుంగము. ఈ మాయావి యపరాధ పరిశోధకనవల. క్యాలికోబయింకుతో జిత్రపట శోభి తరుణు వెలుగుచున్నది. తపాలఖర్చు గాక 1-12-0.

(మాయావి తరువాత కథ)

మనోరమ

(వార 82)

ఇరువురు మనోరమలు- ఇరువురును మనోరమలే కాని, యిందొక తె మనోహరిణి. మరియొక తె మనోహరిణి. ఒక చోట వాగురముగ మంచినది. మరియొకచోట భయంఠర ప్రళయ వికృతాబ్ధిహాసము-ఒకటి మానవలీల-ఇంకొకటి దానవలీల. ఆమృతముతో ఆకు దేవదానవహద్దము జరిగినది. హాలా హలము పుట్టినది. అలాటకూటాబ్ధి మనోరమ కాదు. ఆది నారసింహాయగు జామిలియా. చిత్రపటశోభిమై కాలికో బయింకుతో నున్న దీనివెల పోస్తేజీ కాక 1-12-0.

(మనోరమ తరువాత కథ)

మాయావిని

(ది: 2371)

నారసింహాచి యగు జామిలియా భయంకరసంఘటనము లిం దత్యద్భుతముగ వర్ణింపబడినవి. అపరాధ పరిశోధకులలో కసాధారణ మేధాశాలియగు జేకోద్రవాధునకును, జామిలి యను జరిగిన భయవిస్మయవిలాస సంకీర్ణము చదివి తీర వలయును. తపాలఖర్చుగాక దీని వెల 1-12-0.

ఈ నవలలు మూడును చందాదారు లగువారలకు పో స్తేజీకాక రు 2-8-0 లకే పంపుదును.

ఆంధ్రప్రచారణ గ్రంథనిలయము,

రాజమహేంద్రవరము.

నారీ మనోహర

వత్తి పగులు

విశాఖపట్టణము

మూలధనము - లక్ష రూపాయలు

వంతువిలువ - ఒక రూపాయ

ఉద్దేశము

1. వేరు వేరు బాటల మేలుమరుసపత్తి మనదేశములో పండించుట.
2. పనివాండ్రచే చేతినాలు వడికించి వివిధములగు బట్ట లు నేయించుట.
3. పనివాండ్రకు జరూరయిన మూలధనము స్వల్పకడ్డకీ అప్పు నిచ్చుట.
4. ప్రతివోట ప్రాంచి నేర్పించి వచ్చుటవచ్చుట తయారగు చున్న నూలుబట్టలు న్యాయమైన ధరకు కొనుట.
5. నూలువడకడము, బట్టలు నేయడము అనుభవకాలుల ద్వారా నేర్పించుట.
6. లాభములో నాలుగవ వంతు దేశసేవకు వినియోగ పరచుట.

విజంట్లు

ప్రతిగ్రామములోను వంతుదార్లను చేర్చుట, డిపోలను స్థాపించి, నూలు వడికించి బట్టలను నేయించుట మొదలగు పనులకుగాను జీతము కమిషను వైది యేజంట్లు కావలెను.

లక్కరాజు -

అప్పలస్వామినాయుడు,

(3168)

స్థాపకుడు.

ఈ కంపెనీవారు బెజవాడ సమీపమున నూలువడకు యంత్రములను, బట్టలు నేయు మరగములను త్యరలో స్థాపించబోవుచున్నారు. వాటాదారులకు నూటికి సవత్సరము నకు యిరువదియైదుకు తక్కువకేవలం లాభము వచ్చును. ప్రతిమనుజునకు "అన్నవత్తములు" అన్నము తర్వాత వత్తము ముఖ్యవశ్యకము. కర్నూలు, నెల్లూరు, గుంటూరు, కృష్ణా జిల్లాలయందును, నైజాము, వరంగల్ రాష్ట్రమునందును పండితు ప్రతి అతిసులభము మిల్లువద్దకు చేరును. సింగరేణి నుంచి బొగ్గు ఆటెచాకగాను సులభముగాను దొరకును. నేర్పరులయిన పనివాండ్రు అనేకమంది పనిలేక యున్నారు. కూలిచవుక. ఈ కారణములచేత లాభము విశేష మని చెప్ప నవసరము లేదు.

మన దేశమందు (Joint Stock Enterprise) సంఘ ద్రవ్యసహకారోద్యమము విశేషముగా లేని పేరతువుచేత యితరదేశములతో సమానముగ వణిగిగ్నాపారమందు తూగ లేక అసమర్థులమై మన దేశమందు దొరుకు (raw produce) ప్రత్తివగైరా పంట యావత్తు యిక్కడ వినియోగపరచ లేక ఎగుమతిచేయుచున్నారము. రాట్టములతో వడికినంత నూలు కనుకగా యింకను నాలుగు మిల్లులకు సరిపడిన ప్రత్తి మన దేశమందు దొరుకును. రాట్టములతో యెంత వడికినను మన దేశములకు సరిపోయినంత నూలు వడుకకాలము. మన దేశముల ద్రవ్యముతో నిట్టి యంత్రకాలలను స్థాపించి విశేష లాభము నేల పొందరాన! మన ముపేక్షించిన విదేశీయులు వారి ద్రవ్యముతో నిట్టి యంత్రకాలలను అతిప్రభుముగా స్థాపించి విశేష లాభమును సంపాదించగలరు. కావున దేశభిమానులు తగు శ్రద్ధవహించి త్యరలో నీ యంత్రకాల స్థాపింప జేయు భారమును వహించవలెను.

ప్రవీణులయిన డైరెక్టర్లతోను అనుభవము గల పనివాం ద్రులతోను ఈ మిల్లు నడుప నుద్దేశించబడినది.

యంత్రములు దొరకవను భయము లేదు. సాము సమకూడినయెడల ఆరుమాసములలో మిల్లు తయారగును.

ఈ దిసంబర ఆఖరులోగా అలాట మెంటు పూర్తి కావలెను.

స్వదేశ మాన్యనిర్మిత వస్తువులు.

గట్టి పని!

వెల సరసము!!

ప్రశస్తమైన ఉక్కుతో తయారుచేయబడు చున్న చిన్న, పెద్దనైజల మడతచాకులు, పేనా కత్తులు, బత్తాయికత్తులు, లీనరు విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడుచున్న అన్నినైజల యిత్రడి కప్పతాళములు, ఇనుపకప్పతాళములు, మేలయిన మంగలికత్తులు, ఇత్రడి యిరుముకలిసిన కప్పతాళ ములు, నుంచి తాళములతో బందోబస్తు చేయ బడిన యిరువపెట్టెలు వగైరా సామానులు మా కర్మాగారమున తయారగుచున్నది. (3081)

ధరఖాస్తులు పంపిన ధరలు తెలుపబడును.

పర్రకులకు సరసమైన కమీసు నీయబడును.

తంలి చిరుసామా: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో.,
"ఇండస్ట్రీస్" కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc.
వెద్రాపురం. వెద్రాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

మలయ చందనము.

గనేరియా అను పెగరోగమునకు కుశారము.

పథ్యములేదు. వివికారితో పనిలేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల పెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్యును. శ్రీల కుసుమ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షోధము. డబ్బీ 1-కి వెల 2-4-0

1 చందీరి (మలయచందనమున కనుపాసము) బెస్సు 8-0-0 1251

బురుతుశోధక

బురుతుశాల మున్నగు గర్భాశయ దోషములను బో గట్టి సంతానము నొసంగు చింతామణి. డబ్బీ 2-0-0

పీయాషము

కాఫీ, టీ, కోకోలకు బదులు. మంచినువాసన. గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. డబ్బీ 0-12-9

గంధర్వపార్వతీ, రాయవరం, (గోదావరి.)

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వైస్, లిమిటెడ్, బెజవాడ.

(౧౯౧౩-వ సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు క్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది.)

(3108)

మూలధనము రు 3,00,000

ప్రస్తుతము వసూలు చేయు ధనము రు ౧,00,000

భాగము ౧-కి రు ౨౫ లు చొప్పున ౧౨,౦౦౦ భాగములు. భాగముల సొమ్మును దరఖాస్తుతో రు ౫ లు; అలాటమెంటు అయినప్పుడు రు ౫ లు; మిగిలిన సొమ్ము ఒక్కొక్క మాసమునకు తక్కువకాని వ్యవధిగల 3 వాయిదాలలో ఇయ్యవలయును.

డైరెక్టర్లు

జె.వి.ఎస్.ఆర్.

- శ్రీ నైడా చినరామకృష్ణయ్యగారు, జమీందారు, బాంకరు, కాకినాడ.
- సూరి వేంకటనరసింహశాస్త్రిగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కార్య నిర్వాహకసభాధ్యక్షులు, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయధ్యక్షులు, బెజవాడ.
- నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహారావు వంతు లుగారు, బాంకర్-ఎల్-లా, మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఆంధ్ర కర్మాగారము; ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కౌగ్రెసు సంఘమునకు ప్రెస్టీ, గుంటూరు.
- బచ్చు నాగభూషణరావుగారు, కార్యదర్శి, జ్ఞానదాసినీ గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బ్యాంకరు; పేరుకలపూడి. (గుంటూరు జిల్లా)
- పుతుంబాక నరసయ్యగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ వేంకటాద్రివాయిని కాలీయపాఠశాల; భూస్వాములు; పెదపాలెం. (గుంటూరు జిల్లా)
- పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు, బి. ఏ. భూస్వాములు; ప్రొవైటరు; చురీపట్టణం
- బొడ్డపాటి హనుమంతరావుగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ సత్యహరారామణి వరప్రసాద గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బొడ్డపాడు. (కృష్ణాజిల్లా)
- పుచ్చా శ్రీరామకృష్ణగారు, కార్యదర్శి, ఆర్యబాలసమాజము; భూస్వాములు; పెదపాలెం. (గుంటూరు జిల్లా)
- అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ గౌరవ కార్యదర్శి, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయ గౌరవకార్యదర్శి, బెజవాడ.

ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమున

కర్తృవశ్యకములగు

గ్రంథములను, తిక్కన-

పోతన-కృష్ణదేవరాయాది

జాతీయవీరుల పటములను,

ప్రకటించి ఆంధ్రదేశమునకు వన్నెదెచ్చును

అచ్చు వేయువారికిని గ్రంథక్రయమును

మిక్కిలి సహకారి.

వెంటబడిదారులకు రాభకరము.

ఇతర వివరములకు ప్రొఫెక్టర్ మొదలగువానికి ఇట్లు వ్రాయవలెను:

అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య మేనేజింగు డైరెక్టరు.

విదేశవస్త్రదహనము.

యంజనీరింగు కళాశాల హోస్టలు.

విజయదశమినాడు ఈ కళాశాలలో చదువుచున్న విద్యార్థులు దేశసేవకై వారి గృహసహాయమును చేసిన విన్నవించుట కెంతయు సంతసపడుచున్నది. అదినమననే రెండవ తరగతి ఒకరుగల ఆంధ్రవిద్యార్థులచే వారి గదుల ముందర మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు విదేశవస్త్రదహనము మొదలై యున్నది. వారిని జూచి మూడవతరగతివిద్యార్థులు కూడ తమ గదుల ముందర వస్త్రదహనము ప్రారంభించిరి. ఇతరతరగతివిద్యార్థులు ఉత్సాహపూరితులై వైచిత్త్యము చెందు ఆహుతులకు వారి పిలువనుసరించి వస్త్రములను సమర్పించిరి. ఈరెండుస్థలములయందును సుమారు 2 లేక 3 వందలరూప్యములు విలువగల వస్త్రములు దహనముచేయబడినవి. ఈవస్త్రములలో ఖరీదయిన పట్టు వస్త్రములుగూడ గలవు. ఈప్రకారము 4 గంటలవరకు ఆహుతి జరిగెను.

ఈలోపున హోస్టలు మేనేజరు ము. రామానుజాచార్యులుగారు తమ ఆఫీసుగదిలోనుండి పొగను జూచి, తహసీల్దార్ల మీదుకు త్వరితముగ నెలించి, వస్త్రదహనమును గాంచి నిశ్చేష్టుడై కొంతకాలమువరకు నేమిచేయుటకుతోచక, తరువాత కళాశాలాధికారికి తెలియజేయవలెనని యూహించెను గాని యెందుచేతనో వేరొక ఆంగ్లయూపాధ్యాయుడు లగు, "వెస్ట్రర్స్" దొరగారికి వర్తమానమందిరపించిరి. పాపము తెల్లతోలును జూచి విద్యార్థులు భయపడుదురనికాబోలు! కానియెడల తగ్గరగానన్నట్టియు, ఆ వై గ దు ల వి వ య మై జో క్య ము గల వాడు వై న హి ం దూ యు పా ధ్యాయ ని యేల రప్పించలేదు. ఆ దొరగారు 2 వందలవిద్యార్థుల సమాహమనుజూచి యేమియుజేయలేక వారియొకట నిలబడిన విద్యార్థులతో నిట్లు పలికెను. "మీరు మీబట్టలను తగులబెట్టునది వివేకహీనులైనవో యీకళాశాలయావరణలోచేయక, దగ్గరగా నున్న చెరువువద్ద మీకడుపునిండునట్లు మీవస్త్రమును తగులబెట్టుకొనుడు." తక్షణమే విద్యార్థులందరు ఒక్కసారిగా గాంధీమహాత్మకు జేయి! తిలకురాజుకు జేయి!" యని యుత్సాహపూర్వకముగ కేకలువేసిరి. ఈయుత్సాహముతోమరికొన్ని బట్టలు తగుల పట్టబడినవి. దహనము "గాంధీమహాత్మకు జేయి; మేనేజరుకు జేయి" అను కేకలతో ముగిసెను.

60 వత్సరములుండియామేనేజరుగారు, వారికి సంబంధములేని వ్యవహారములో జోక్యము కలుగజేసికొనుట జూడ వైయధికారులనుండి యెక్కువమెప్పు వదయింతుకాబోలు!

తెలిగి దీపావళిదినమున, ఈలోపుక పట్టుదలతో ప్రాగు చేసిన విదేశ వస్త్రములను దహనముచేయుటకు విద్యార్థులు దృఢనిశ్చయములై యున్నారని విన్నవించుటకు నెంతయు సంతసించుచున్నాను. — ఒకపిల్లెలి.

కాకినాడ

ది 20-10-1921 లేదని 2 గంటలకు శ్రీయుత పారుతూడి సభ్యసారాయణగారి యధ్యక్షత క్రింద నీ తీర్మానము లంగీకృతమయ్యెను.

కాకినాడతాలూకా కౌగ్రెసుసంఘ కార్యస్థానము గోదావరిజిల్లా కౌగ్రెసుసంఘకార్యస్థానమునుండి విడదీసి ప్రత్యేక కార్యస్థానమును ఏర్పాటు చేయువలె ననియు, తాలూకా కౌగ్రెసు కార్యదర్శి వెంటనే కార్యస్థానమునకు పిలగునట్టి యింటిని ఆదేశకు పుచ్చుకొనవలె ననియు నీ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

ది 14-8-21 లేదని యీసంఘమువారు తీర్మానించిన ప్రకారము గోదావరిజిల్లా కౌగ్రెసుసంఘమువారు రూ 5000 లింతవరకు నీ తాలూకా సంఘమునకు పంపనందున ఈ సంఘమువారు చేయవలసిన కార్యమును పూర్తిగా కొనసాగించుటకు సాధ్యపడకుండుననిచూచుచు యీసంఘముతరపున వసూలుకావడిన రూ 18162-3-3 లున్న గో. జి. కాం. సంఘము వారికి వసూలుయిచ్చినందున సదరుసొమ్ములోనుండి యీసంఘము తాలూకు సకముసొమ్ము రూ 6581-1-7 లున్న వెంటనే యీసంఘమునకు పంపవలసినదనియు, ప్రస్తుతము స్వశోధ్యమును నిమిత్తము విశేషధనము కావలసియున్నందున వైముతముగాక మఱియొకరూ 5000 లు జిల్లాసొమ్ముల మొత్తమునుండి గాని ఆంధ్రరాష్ట్రీయసంఘపుసొమ్ముల మొత్తమునుండి గాని వెంటనే యిప్పించవలసినదనియు, కార్యస్థానపు ఖర్చులనిమిత్తము ప్రస్తుతము రూ 500 లు యిప్పించవలసినదనియు యీసంఘమువారు గో. జి. కాం. సంఘమువారిని కోరుచున్నారు.

ది 12-10-21 లేదని కాకినాడ తహసీల్దార్లములో రాత్రి సుమారు 12 గంటలవేళ స్వరాజ్యవాదులు పొంకినదెప్పుల

గురించి యీసంఘకార్యదర్శి యిచ్చిన నివేదికను ప్రాంతవాజ్ఞా లములను నీసంఘమువారు చూచి, సదరు దెబ్బలుకొట్టుటకు గురించి యీదిగువసభ్యులుగల ఉపసంఘము సదరువాజ్ఞా లములనుబట్టియు నితరసాక్ష్యమును బట్టియు బహిరంగముగ విచారణచేసి ఒకనివేదికను తయారుచేసి ది 30 వ అక్టోబరు 1921 లేదని ఈ సంఘకార్యదర్శికి పంపవలెననియు నీసంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు. — 1. లక్కరాజు సుబ్బారావుగారు, సమావేశకర్త; 2. మన్యం మార్కెట్టగారు 3. ముమాచ్యుక్ సలార్ మెరిఫగారు 4. పోతుల సత్తిరాజుగారు 5. మండవిల్లి రామన్నగారు వీరిలో ఎవరైనను ప్రతిబంధకముచేత రానియెడల తక్కినవారు అట్టివారి స్థానమునందు ఇతరులను నియమించుకొనువాక్కు నిచ్చుటకు తీర్మానించుచున్నారు. మండపాక రంగయ్య, కాకినాడతాలూకా కౌగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి.

మిల్లు ఎంజనులు అమ్మకమునకు

- 200 వి. హెచ్. పి. కార్లిన్ ౧౦హెండు హోబె వారిచే తయారుచేయబడినది.
- 230 వి. హెచ్. పి. క్రాస్ కాంపౌండు హోబె అండు హోబె తయారుచేయబడినది.
- 500 వి. హెచ్. పి. వర్టికల్ ట్రిబల్ ఎక్స్ పాన్షన్ కార్లిన్ స్టూఆర్ట్ వారిచే తయారుచేయబడినది.
- 1600 వి. హెచ్. పి. క్రాస్ కాంపౌండు కార్లిన్ గాల్లో 3215 వారిచే తయారుచేయబడినది.

J. C. Tosh Ltd., 24, Strand Road, Calcutta.

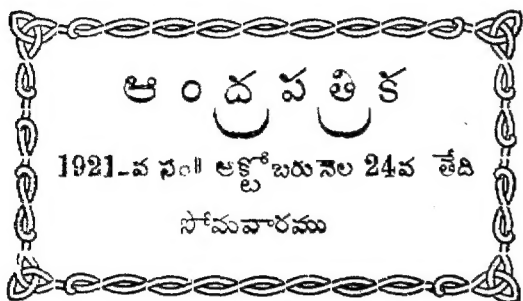
వ్రతీకం ధ్రువును చదువదగిన గ్రంథములు

- (1) ఆంగ్లేయసామ్రాజ్యచరిత్రము:— (ప్రపంచములో పాతికభాగమును ఆంగ్లేయులు తట్టు సంపాదించిరి తెలుపుగ్రంథము రూ 1-4-0. (3201)
- (2) అగ్రశాస్త్రము:— మన దేశమున దర్శింపరాద అధికముగ నుండుటకు కారణముల తెలుపుచు విశ్వవిద్య మభివృద్ధియగుటకు మార్గముల సూచించు గ్రంథము రూ 1-4-0 ఈ రెండు పుస్తకము లేక కాలమున కొనువారికి పోస్టు ఖర్చు లుండవు. వలయువారు గ్రంథక్రయకు మూమిడిపూడి వె. కేటరంగయ్య, ఎం. ఏ. చక్రవర్తిపాస్వాదులు, మహారాజాగారి కాలేజీ, విజయనగరం అని వ్రాయవలెను.

చందాదారులకు హెచ్చరిక.

చందా వి. పి. కార్డు

పత్రికచందాలకుగాను పూర్వమువలె పత్రికలను వి.పి. గ కంపకను పోస్టుకార్డులను వి.పి. గ కంపు చున్నాము. చందా కాలమును తెలియచేయు లెక్క సహా వి. పి. కార్డుయం దుండును. వీనినే చందాదారులు వారు చెల్లిం చిన సాముకు రజీదులుగ భావింపవచ్చును. ఏవియో కార్డులు వి. పి. వచ్చినవని తిరుగగొట్టక యెప్పటి యభి మానముతో వి. పి. లను స్వీకరిం క వేడు చున్నాము. వ్యవస్థాపకుడు.

హిందూదేశము:

పార్లమెంటు సభలు

హిందూదేశ స్థితిని గూర్చి కామన్సుభలో చర్చ జరుగ వలయునని, సో డబ్ల్యు జాయిన్సను హిక్కుగారు గోరగ, ప్రస్తుత తరుణమునందది సాధ్యపడదనియు, ఆంగ్లదేశమున జీవనాధారము లేని వారి రక్షణము నిమిత్తము ప్రవేశపెట్టిన చట్టములు పూర్తియైన పిమ్మట హిక్కుగారి సూచన ఆలోచనలోనికి దేబడుననియు, చేబల్లేనుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. చేబల్లేనుగారి దృష్టిలో హిందూదేశ సమస్య, మిగిలిన సమస్యలంత ప్రాముఖ్యము బడయలేదు. అయినను త్వరలో చర్చజరుగునని మాత్రము హింపవచ్చును. ప్రభువుల సభలోమాత్రము, ఈనెల 25 తేదిన హిందూదేశ విషయము గూర్చి చర్చ జరుగుట కాక్షేపణ లేదని, కర్జను ప్రభువు గారు బలికిరి. ఏదియో నెక విధమున చచ్చి జరిపి నంతమాత్రమున లాభము లేదు. హిందూదేశమున జనించిన విషమస్థితికి నిజకారణ మెద్దియో గ్రహించినగాని, పార్లమెంటు సభవారు తగిన ప్రతిక్రియల నవలంబించజాలరు. హిందూదేశమున నేమిజరుగుచున్నదో గ్రహించెడివారు కొలదియంది మాత్రము గలరు. వీరు సామాన్యముగ లేబరు పక్షమునకు జెందియుండురు. కామన్సుభలో వీరికిగల పలుకుబడి యత్యల్పము. అధిక సంఖ్యాకులకు హిందూదేశస్థితి అగమ్యగోచరము. ఇందును గూర్చి యోచించుట కయిన వారు ప్రయత్నింపరు. పార్లమెంటుసభవారి యాజ్ఞలు హిందూదేశమునందెంతవరకు చెల్లుచున్నవో, వారు కనుగొనుటలేదు. ఇండియా ఆఫీసువారును, హిందూదేశాధికారులును వ్యవహారముల నన్నిటిని తిన్నగ నడిపెదరనియు, తాము జోక్యము దీసికొనవలసిన నవసరము లేదనియు, వారు తలంతురు. హిందూదేశమునందుద్వోగముజేసి, ఉపకారవేతనము నందుచున్న ఆంగ్లో హైందవులు మాత్రము, హిందూదేశ విషయములగూర్చి తరుచుగ తమ యభిప్రాయములను తెలుపుచుండురు. వారికండ్లకు ఎప్పుడును ప్రజల దుర్మార్గముమాత్రమే పాడగట్టును. అందుచే వారు శిక్షలను విధింపవలయుననియు, ప్రజాశయములను సఫలపరుచుట అపాయకరమనియు ఎలుగెత్తి చాటుచుండురు.

వీరి ద్వారా, పార్లమెంటు సభ్యులు హిందూదేశ స్థితినిగూర్చి గ్రహింపవలసివచ్చుచున్నది. అట్టితరీ, నిజస్థితి నరయుటకు వారికి ఏలులేదని విదితమగును. సో మైకేలు ఓడ్వయరుగారు, హిందూదేశమునుండి వెడలి యూరకుండలేదు. ఏ తీరున నైనను తన గొప్పతనమును వెల్లడించి, భారతీయులకోర్కెలకు విఘ్నము కలుగజేయుటకు తన శక్తి నంతను భారబోయుచున్నాడు. హిందూదేశ స్థితిగూర్చి దురభిప్రాయములను వ్యాపింపజేయుచు, పత్రికలకు వ్యాసములను వ్రాయుచున్నాడు. డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రికలో వ్రాయుచు, గాంధీనికను అరెస్టుజేయనందులకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని దూరుచు, వారు బలహీనత జూపిరిని నిందారోపణజేయుచున్నాడు. మాస్టా తిరుగుబాటునడచివైచుట కారంభదశలో దృఢముగ కృషి నలుపలేదని, ప్రభుత్వమువారిని దూరుచు, పంజాబు తిరుగుబాటును తా మెంతటి చాకచక్యముతో రెండువారములలో నడచివేయగలిగిరో ఓడ్వయరుగారు వివరించిరి. డయరుసేనానిమొదలగు వారి చర్యలను సమర్థించిరి. పంజాబులో శిక్షల నెందినవారిని తమించినందులకు ఏవగింపుజూపిరి. పంజాబులో రెండువారములలో నల్లరుల నడచివైచినందులకు ఓడ్వయరుగారు సంతసించిరి గాని, తామును మిగిలిన యధికారులును వహించిన కాశిన్య ఫలితము ఎంతటి దుస్థితిని దేశమున తెచ్చిపెట్టెనో వారికను గ్రహింపవలయు వ్రాయుట విచిత్రముగ నున్నది. పంజాబులో కలిగిన దుర్భర స్థితివలన, హిందూదేశమేగాక నాగరిక ప్రపంచమంతయు తల్లడిల్లెను. అందుమూలమున, హిందూదేశము నందింతవరకును, శాంతి కలుగలేదు. ప్రజలు తమ ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనుటకే నిరాకరణ పద్ధతి నవలంబించవలసి వచ్చెను. నురక్షితస్థానమునందుండి, ఓడ్వయరుగారు ప్రగల్భముల బలుక నవసరము లేదు. సత్యమెల్లరకును చెలిసియేయున్నది. ఇంతటితో నాగరిక, ప్రభుత్వము వారు పంజాబులోజూపిన దాక్షిణ్యము మూలమున మలబారులోతిరుగుబాటు గలిగెనని జెప్పుట మరింత సాహసము. ఇట్టివారి యభిప్రాయములు ఆంగ్ల దేశపత్రికలలో ప్రకటితమగుటయు, పార్లమెంటుసభ్యులు వీనిపై నాధారపడియుండుటయు శోచనీయము. మోపలా తిరుగుబాటును గూర్చి బ్రిటిషుదేశమునందు పలువిధములగు నభిప్రాయములు వ్యాపించియున్నవి. గాంధీమహాత్ముడిందును గూర్చి, ఈవారపు యంగుఇండియా పత్రికలో వ్రాయుచు, నిజకారణములనరసి ఉపశమనము గలుగజేయుటకు తాను కల్గికోటకువెడల నుద్దేశింపగ, ప్రభుత్వము వారు వెడలసేయలేదని తెలుపుచు, మోపలా దుష్కృత్యములను తీవ్రముగ ఖండించెను. హిందూదేశప్రజలు మోపలా దురంతములకు కంటగింపు జూపుచు, వానిని నిరసించుచున్నారు. దౌర్జన్యమునకు చోటుగలిగినచో, జాతీయోద్యమము భగ్నమగుననియు, అహింసయే ఉద్యమమునకు ప్రాణాధారమనియు ప్రజలకు చెలియును. ఓడ్వయరుగారు, సందు దొరికినదే చాలుననుకొని, ప్రభుత్వమువారిని ప్రజలను దూషించుచు, దేశమునందొకను నిర్బంధములు కొనసాగునటుల ప్రోద్బలపరుచుచున్నారు. పార్లమెంటుసభవారు నిజము గనుగొని, ప్రస్తుత దేశస్థితి ఏతీరుననున్నదో దానిని చక్కజరచుటకు మార్గమేమియో నిర్ణయింపవలెను. ఇందుకు ప్రయత్నము నలుపక వినోదముకొరకు కొంతసేపు చర్చజరిపి సంతృప్తిజెందుటచే నినుమంతయు లాభముండదు.

సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును దేశమున ప్రవేశపెట్టినగాని ప్రజలు సంతోష దిత్తులుగారిని వరి

స్థితులు వ్యక్తపరుచుచున్నవి. ఈ సంగతిని పార్లమెంటు సభలో జరిగెడి చర్చలో ఖరిష్కరించుట అత్యంతవశ్యకము. ప్రభువుల సభలో జరిగెడి చర్చవలన కాలవారణము దప్ప విశేషలాభముండదని తెలిసిన విషయమే. హిందూదేశ మనోరథము నీడేర్చుటకు, ప్రభు సభాసభ్యులు తలపెట్టరు. వారికను అడ్డంకుల నధికముగ గలిగించుటకే పాటుపడెద రని యూహింపవచ్చును. కామన్సుభలో చర్చ ఎప్పుడు జరుగునో నిర్ణయము గాకున్నను, అందువలనను విశేష ప్రయోజనము గలుగునను నాశ కవకాశములేదు. ప్రధానమగు హిందూదేశ సమస్య విషయమై పార్లమెంటుసభ లింతగ నుపేక్ష వహించుట శోచనీయము. మీదుమిక్కిలి నిర్బంధ విధానము నామోదించుట, అనాలోచితము. నిర్బంధములవలన, ప్రజాశయ దార్జ్యము తగ్గి పోవునని తలంప ఏలులేదు. నాయకులందరును నిర్బంధములపాలైన పిమ్మట నేమిజరుగునని, గాంధీ మహాత్ముని ప్రశ్నింపగ, ఇందువలన కాశోత్సాహము మరింత ప్రబలమగుననియు, నాయకులు మరణించినను కారాగృహములలో బంధీకృతులైనను జాతీయ కార్యనిర్వహణము నాటంకము లేకుండ కొనసాగింప గలిగినపుడే ప్రజల స్వరాజ్యార్హత ఋజువుగుననియు, మహాత్ముడు జవాబు చెప్పెను. అందుచే నిర్బంధవిధానము మూలమున ప్రజల సంకల్పమునకు విఘ్నము గలుగునని గాని, నాయకుల లేమి స్వరాజ్యోద్యమ బలమును తగ్గించునని గాని పార్లమెంటుసభవారు తలపరాదు. ప్రజల స్వకీయప్రయత్నములవలననే స్వరాజ్యము సిద్ధించునటుల ఏలగుకార్యక్రమమును గాంధీమహాత్ముడేర్పరుచుటచే, ప్రజలు తమ సామర్థ్యమును వెల్లడిజేయుట కవకాశము గలుగుచున్నది. స్వరాజ్యోద్యమ బలము దీనియందే గలదు. నిరాకరణోద్యమము బనికరాదని, దాని నెదిరించుటకు సింధుదేశమున ప్రత్యేకసంఘమును నెలకొల్పిన గా. భుగేగారు సయితము స్వపరిపాలనాశాఖా మంత్రి స్వాగత మొసగుచు, సింధుదేశమునందవలంబించబడిననిర్బంధపద్ధతినిఖండించిరి. బాంబాయిరాష్ట్రమునకు సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము నెసగవలయునని కోరిరి. లక్షలకొలది ప్రాసిక్యూషనులను కావించినను, శాంతి గలుగదనియు, హిందూదేశపు కష్టములను లొలగించి, తుర్కీలో సరియగు సంధి జేసికొనగాని, ప్రస్తుత సమస్య ఖరిష్కారము గాదనియు, భుగేగారు నుడివీరి. నిర్బంధవిధానము వలన నినుమంతయు ప్రయోజనము లేదని సహాయనిరాకరణ పక్షము వారలే గాక, తద్వ్యతిరేకపక్షము వారు గూడ చెలుపుచున్నారు. బెంగాలు ప్రొవిన్సియల్ కాంగ్రెసు కమిటీవారు ప్రచురించిన నివేదిక యందు, మార్చి 2 వ తేదీనుండి అక్టోబరు 15 వ తేదీలోపల, 247 మంది అరెస్టుగాబడినటులును, 144 మంది ఖయదులోనికి బోయినటులును, 66 గురను స్పెషల్ కాన్స్టేబిలులుగ జేర్చినటులును, ఇంకను ననేకులపై 144 శిక్షను క్రింద ఉత్తరువులు జారీ జేసినటులును, వివరించిరి. మరికొన్ని రాష్ట్రములలో వరిస్థితు లింకను దుర్భరముగ నున్నవి. పార్లమెంటుసభవారి స్థితినే కొనసాగ నిచ్చెదరా? లేక నిర్బంధవిధానపు ప్రయోజనశూన్యతను గ్రహించి, హిందూదేశసమస్యను ప్రజాభీష్టమున కనుగుణ్యముగ పరిష్కరింపబూనెదరా? వీని సంగతిని వారు త్వరలో వెల్లడిజేయుట యవసరము. నానారాష్ట్ర సంఘసభలో పాల్గొనవచ్చును. వాషింగుటను సమావేశమునకు ప్రతినిధులను పంపవచ్చును. వెలుపలివిషయములగూర్చి నెంతటి శ్రద్ధనైనను వహింపవచ్చును. కాని, సామ్రాజ్యము

నందున్న దురవస్థను తొలగించనియెడల, పార్లమెంటునకు తనగౌరవమును నిలుపుకొనజాలదు.

అయోధ్య రెంటుబిల్లు: లిబరలు పక్షము

సంయుక్త రాష్ట్రములందు నూతన సంస్కరణములు విజయము గాంచెననియు, రెండు శాఖలును ప్రజలక్షేమమును పెంపొందించుటకు పాటుబడుచున్నవనియు, లిబరలుపక్షమువారు కొందరు తెలుపుచుండిరి. అయోధ్య రెంటుబిల్లుకు సంబంధించిన వ్యవహారమును జూచిన, అట్టి యభిప్రాయమున కాధారము లేదని గనుపట్టుచున్నది. స్థానిక స్వపరిపాలన మంత్రి సెక్రటరీగనున్న ఇక్ బల్ నారాయణగుర్జుగారు, తన పదవికి రాజీనామా నిచ్చి ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేకపక్షము బూనుచున్నట్లుల తంతివార్తలు చెబుచున్నవి. లక్నో లిబరలు లీగున కధ్యక్షులు లగు ఏ. పి. సేనుగారు అయోధ్య రెంటుబిల్లుకు సంబంధించిన విషయములను జేటపరుచుచు, ఏ. పి. సేనుగారు రాజప్రతినిధిగారికి తంతివార్త సంపిది. గవర్నరుగారు సర్ హార్ కోర్ట్సుబ్లరుగారు మొదటిసారి ధూన్యాముల యడ పక్షపాతముబూని, రయితుల క్షేమము నెలుల ఉపేక్షించిరో వారు సూచించిరి. అయోధ్య రెంటుబిల్లునుగూర్చి శాసనసభలో విచారించునపుడు ఉభయపక్షముల వాదములను తెలుపుట కవకాశ మిచ్చెద నని గవర్నరుగారు సూచించుటచే ఆమాటను నమ్మి శాసనసభ్యులు వేచియుండిరి. రయితుల ఆక్రమణపై హక్కుల గూర్చి సెలెక్టుకమిటీలో విచారించబడునని, ఆర్థిక సభ్యుడు శాసనసభలో వాగ్దానముజేసెను. కాని, సెలెక్టుకమిటీగూడిన పిమ్మట తాలూకాదార్ల సమ్మతిలేనిది, ఇట్టి హక్కులనిచ్చుటకు ఏలులేదని, ప్రభుత్వమువారంతరంగికముగ తెలిపిరి. అందుచే సెలెక్టుకమిటీయందలి జమిందారులు కానట్టి అనధికారసభ్యులందరును, సెలెక్టుకమిటీవారికార్యక్రమములో పాల్గొనుటకు నిరాకరించిరి. తాలూకాదార్లతో తాము ముందే ఒడంబడిక జేసికొన్నట్లుల గవర్నరు మెంటువారు చెలిపియున్నచో, సెలెక్టుకమిటీవారి కీబిల్లునుకుంపుటకు శాసనసభ్యులు మొదలే సమ్మతించెడివారుగారు. సెలెక్టుకమిటీలో సభ్యులు రాజీనామానిచ్చిన విషయముగూర్చి పబ్లిసిటీక విషయముగా లొక వృత్తాంతమును బ్రచురించిరి. దానియందు సత్యతరవిషయము లుండుటయేగాక, కొన్నిరహస్యములుగూడ ముందుగ బయల్పరుపబడెను. సెలెక్టుకమిటీలో పాల్గొన నిరాకరించిన సభ్యులు, సత్యమును ముందుగ ప్రకటించుట కవకాశము గోల్పోయిరి. రయితులలోజరిగిన అసంతృప్తివలన, రాజకీయవర్గస్థితు లింకను విషమస్థితిలోకి వచ్చునని, ఏ. పి. సేనుగారు చెలిపిరి. సంస్కరణముల పర్యవసానము లిబరలుపక్షము వారికిగూడ ఎటుల చెలిసివచ్చుచున్నదో, ఇందు మూలమున గ్రహించవచ్చును.

విద్య: మాతృభాష

మొన్నటిదినము ఈ నగరమున జరిగిన ఉపాధ్యాయుల సమావేశమునందు జాతీయవిద్యను గూర్చి యువనృసింహుడు యువన్యాసకు లొకరు ఆంగ్లభాషను విడచిన అభివృద్ధి వెనుకకు పట్టునని భయము గనుపఱచిరి. ఇట్టి భయము స్వతంత్రదేశముగ జపానునందు కనుపించదు. సెయింటు నిహాలుసింగుగారు జపానుదేశ పండితు లొకరితో సంభాషించుచు ఆంగ్లభాషలో నక్కడ విద్యను నేర్పెదరా యని యడిగిరి. జపానుదేశ భాషలోనే నన్నివిషయములను బోధించెదరనియు, పఠనీయ గ్రంథము లన్నియు జపానుదేశ భాషలోనే గలవని

యు ఆ పండితుడు జవాబుచెప్పెను. జపాను దేశ భాషలో జగత్తుకొనుచుండ, హిందూదేశమునకు విదేశ భాషతోగాని ముక్తి గలుగదనుట చోద్యము గాదా ?

మహాత్ముని అభిప్రాయములు

రాట్ట ము - గీత

అందరు నూలువడుకుటకు కవిచంద్రుడుగ రవీంద్రు డాతే పించెను. దానికి క్రిందటిపత్రికలో ప్రత్యుత్తర మిచ్చితిని. నేనెంత యో విశితభావముతోనే ప్రత్యుత్తరమిచ్చితిని. కవిచంద్రునకును అతనివలె యోచించువారికిని నచ్చజెప్పవలెనని యత్నించితిని. నాకు భగవద్గీతార్థమే ప్రమాణముగ నున్నదని పాఠకులు తెలిసికొగలరు. (క్రిందటి వ్యాసములో సంస్కృతశ్లోకములను ఇష్టము ఆంగ్లభాషానువాదము మహాత్ముడు ప్రకటించెను. మే మిష్టమును సంస్కృతశ్లోకములను ప్రకటించితిమి.)

శ్లో. నియంతకురుకర్మత్వం కర్మజ్యాయాహ్యకర్మణః,
శరీరయాత్రాపితేన ప్రసిద్ధ్యదకర్మణః.
యజ్ఞాధాత్మకర్మణోస్యత్ర లోకోయంకర్మబంధనః,
తదర్థంకర్మకాంతేయ ముక్తసంగస్సమాచర.
సహాయజ్ఞః ప్రజాః స్వప్ర్యా పురోవాచ ప్రహవతిః,
అనేనప్రపంచవ్యధ్య మేషవో స్తీవ్యై కామభక్తే.
దేవాకౌ భావయాతానేన తేదేవాభావంయతు వ,
పరస్పరంభావంత శ్రేయః పరమవాఘ్నిధి.
ఇష్టాకౌభోగాకౌహోదేవా దాన్యంతేయజ్ఞభావితాః,
తైర్దత్తానప్రధాయైభ్యో యోభుజ్జేప్రేనవప సః.
యజ్ఞాపిష్టానస్సతో ముచ్యంతే సర్వకల్మషైః,
భుజ్జితేతేష్టేషుంపాపా యవచంత్యాత్మకారణాత్.
అన్యద్భవంతిభూతాని పర్వన్యాదన్య సంభవః,
యజ్ఞాధ్యవతపర్వన్యో యజ్ఞఃకర్మసముద్భవః.
కర్మబహోద్భవం విద్ధి బ్రహ్మత్వరసముద్భవమ్,
తస్మాత్సర్వగత్యైవబ్రహ్మ నిత్యంయజ్ఞేపఠస్మితమ్.
ఏవంప్రవర్తితంచక్రం నానువర్తయతిహయః,
అభూయంధిరియారామో మోక్షంపార్థ సజీవతి.
యస్త్యాత్మ్యతీతేనన్యా దాత్మత్వప్రత్య మనవః,
ఆత్మ స్వేదవసంతుప్త స్తస్యకార్యం నవిద్యతే.

గీతలో నువాహించినకర్మ కారకకర్మగాని వేరుకాదు. అర్చనవిధిలో చేయు కర్మ నలుగురును తమ క్షేమమునకు చేయవలసిన కర్మయై యుండును. ఆకర్మయే, ఆయజ్ఞమే (అన్న ణము) నూలువడుకుట, గీతాకారుడు రాట్టమును నూలు వడుకుటకు కడుపులో పెట్టుకొని యుండెనని నేననను. అతడొక ప్రధానధర్మమును తెలిపెను. శరీరముతో చేయదగిన యజ్ఞము నూలువడుకుట యని ప్రస్తుతస్థితిలో నాకు తోచుచున్నది. ఇంతకంటె ఉత్కృష్టకర్మ లేదు. బీదలు చేసినట్లు మనమును చేయుటవలన వారికిని మనకును సముచ్చయము కలుగును. వారికిని మనకును సముచ్చయము కలుగుటవలన లోకులకును మనకును సముచ్చయ మేర్పడును. ఇంతకంటె సర్వోత్తమమైన దైవార్ధాధన యుండదు. నేను భగవన్నామము స్మరించుచు బీదలను నేమింతును. ఒకరు భవంతలు, ఒకరు బీదవారు అనే భేదములేకుండ నూలువడుకుటవలన నలుగురికి సరిసమానముగ డబ్బు లభించును.

బంగాళీలు చేసినవని

కవిచంద్రుడు పూర్తిగ దీనికి వ్యతిరేకముగలేడు. అందరికి ఇది అవసరము లేదని అతని అభిప్రాయము. ఇందువలన దేశ కార్యద్రువు పోయితిరును. ఇందుకు సంశయములేదు. డాక్టరు పి. సి. రాయ దీనిమహత్తును మెచ్చుకొని యున్నాడు. ఇంతకంటెను మరి విశేషమున్నది. దేశబంధు దాసు, వారిభార్యయు శ్రీ శ్రీ ము లో తిరు గు చు న్నారు. వారి ఉపదేశము ప్రకారము చాల మంది ప్రజలు విదేశవస్త్రములను నిరసించి నూలువడుకుచున్నారని ఉత్తరముల ద్వారా తెలియుచున్నది.

ఒక బంగాళీ వ్రాసిన యుత్తరములో నీక్రిందిభాగముల నుదహరించుచుంటిని.

నిన్న సభజరిగెను. చాలమంది సభకువచ్చిరి. చేతితోపడికి న నూలును ప్రదర్శించిరి. కాంగ్రెసుప్రచారకు డొక ఉపన్యాసమిచ్చెను. విదేశవస్త్రములను దహించిరి. పాలు బజారులో మహావర్తకుడొకడుండెను. అతనిదగ్గర చాల విదేశవస్త్రము లుండెను.

అతడు తనదగ్గరనున్న సరకునంతా తెచ్చి అగ్ని హోత్రములో వేసెను. నూలువడుకుట ఇంక తక్కువగనే యున్నది. ముందు బాగయుండవచ్చును. నీ కుటుంబములో నీతల్లి, నీదరిసాదరులు ముగ్గురు కూడ దివ్యముగ నూలువడుకుచున్నారు. నూలు బాగయున్నది. ప్రమిళ (సోదరి)నిరంతరము నూలువడుకుచున్నది." ఇట్లే బంగాళీమంతెను బయగుచున్నది. బంగాళీలకు నచ్చినా వారందరికంటె ముందు పరిణాతకమానరు.

బందిఖానాకు పోవు నాయకులు

బందిఖానాలకు పోవు నాయకుల సంఖ్య పెరుగుచున్నది. ప్రభుత్వ బిరుదుములను మనమొక మోస్తరుగ త్యజించి ఇంకొక విధముగ గౌరవమును పొందుచున్నాము. ఇప్పుడు గంగాధర దేశపాండ్యాగారిని పట్టుకొనినారు. మరికొందరికూడ పట్టుకొనిరి. దీనినిబట్టిమాడ మనక విజయము కలిగే యెత్తువచ్చుచున్నదని తోచును. శత్రువు హింసించినప్పుడు మనము స్థిరముగ నుండవలెను. ఇదియే మనము చేయవలసినది. గవర్నరు మెంటువారు పట్టుకొనుటకు వచ్చినప్పుడు మనము చడిచప్పుడు, లేకుండ లాంగి యూరకున్నచో మనకు వెంటనే జయముద్రువముగ కలుగును. నాయకులందరిని పట్టుకొన్నచో ఏమగునని ఎందరో అడుగు చున్నారు. వీరందరకు స్వరాజ్యమునకు తగియున్నామను నమ్మకము లేదు. లేకపోతే వారి కీద్రక్ష పుట్టనే పుట్టదు. ఒకవేళ నాయకులందరు చనిపోతే యేమగును? వారు బందిఖానాలకు పోయినను, చనిపోయినను మనము పనిచేయగలసామర్థ్యము కలననే మన స్వరాజ్య సామర్థ్యము వ్యక్తమగును. వారినిఖియదులో పెట్టుటవలన మన కెంతో ప్రోత్సాహము కలుగవలయును. మనకుమంచినిగ్రహము కలిగి కార్యకర్త కలుగవలెను. నన్ను ఆయదవ లేదని పట్టుకొందురని వశతి పుట్టినది. అయితే ఆ నాడు పట్టుకోలేదు. అందుచేత స్నేహితులొకరికి ఆతనియం ద తిని కి మహాశ్రద్ధసమృద్ధము కలిగెను. ఉద్యమమునందును కలిగెను. మనము పరాపేక్ష లేకుండ ఊపిరిని స్వాభావికము గ విడుతుము. అట్లే మనము పరాపేక్ష లేకుండ కార్యములు చేయగల సామర్థ్యముతో నుండవలయును. కర్ణాటకములో గంగాధరరావు దేశపాండ్యాను పట్టుకొనిరి. అందువలన ప్రజలకు ప్రభోధము కలిగి వస్త్రబహిష్కారము పూర్ణముగ సాగి కావలసినంత భాది వస్త్రములు తయారు కావలయును. కర్ణాటకులు తమ స్వప్రయత్నమువలన ఇప్పుడు ఖియదులో వేసినవారికిని ముందు వేయబోయేవారికిని స్వాతంత్ర్య మిప్పించేవరకు వారికి విరామములేదు.

ఇతర నాయకులు.

బొంబాయి గవర్నరు మెంటువారు నాయకుల నొకరి నొకరినే పట్టివేయుచున్నారు. పీరుతురాయి ఆలిహాను, పీరుము జాదిదునకును చాలమంది శిష్యులున్నారు. వారిద్దరిని పట్టుకొనిరి. ప్రజలలో దౌర్జన్యములేకుండ వారు తమ పలుకుబడివలన కాపాడిరి. కర్ణాటకములో దేశపాండ్యాగారుకూడ ప్రజలను శాంతించు చేయుచుండిరి. ప్రభుత్వమువారి దివివర కూరకున్నందుకు సిగ్గుపడి ఇల్లు చేసిరా యని తలపవలసి వచ్చుచున్నది. ధార్వారు కేసులో తీర్పుచెప్పిరి. సింఘ్లాను కర్ణాటకములోను నాయకులను పట్టుకొనిరి. ఇవి యన్నియుమాడ ప్రభుత్వమువారే ప్రజలను దౌర్జన్యమునకు పురికిల్పించుచున్నట్లు తోచకమానదు. కాని పాపము వారు ఆలస్యముచేసిరి. ప్రజల కర్తవ్యమేదో ప్రజలు గ్రహించిరి. వారిపుడు దౌర్జన్యము చెయ్యరు. ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశమును సాగనియ్యరు. మనకుకావలసినవి. హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యత, దౌర్జన్యములేకుండ నిరాకరణమును ప్రజ లంగీకరించుట, స్వదేశీయుద్యమము దివ్యముగ సాగుట, ఇవి సార్థకమైనచో నీ యేడాదిలోపల మనకు స్వరాజ్యము రాకుండ నేదియు నివారింపజాలదు.

బొంబాయి మిల్లుల సమ్మెకట్టు.

బొంబాయి, అక్టోబరు 22:-బొంబాయి మిల్లుల కార్మికులకు ఇయ్యవలసిన సాంవత్సరిక బహుమానములను గురించి గాంధీగారికిని, సెత్ మంగల్లానుగారికిని ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవి. వీరి తీర్మానము సంత్పత్తికరముగా తేసియెడల, మిల్లు కూలీలు అనేకులు సమ్మెకట్ట నిశ్చయించిరి. ప్రతికార్మికునకు 1 1/2 సెల జీతము బహుమాన మియ్యవలయునని గాంధీ, గారు కోరుచున్నారు. కాని మిల్లుఅధికారులు తమకు విశేషము లాభములు రాలేదు గాన గత సంవత్సరము వలె డివిడెండ్ లనిచ్చెద మనుచున్నారు. ఇందుకు కంగీకరించక, కార్మికులు తొందరపడి సమ్మెకట్టిన ఎడల, బహుమానమే ఇయ్యము- అని మిల్లు అధికారులు బెదిరించుచున్నారు.

జపానుజాతీయత.

నేర్చుకొనదగిన సారము

నెంటు నిహల్సింగుగారు జపానుజాతీయత నేయుచు స్త్రీయలకు జపానుజాతీయత గౌరవమును దేశభక్తిని ప్రకటించును హిందూపత్రిక కిటుల వ్రాసిరి.

ఇప్పుడు జపాను ఓడమీద మా రెన్నియిల్లునుండి కొలంబోకు వెళ్లుచుంటిని. ఈ ప్రయాణమునందు నేననేక క్రొత్తవిషయములను కనుగొనగలిగితిని. స్త్రీయలతో నెక్కి సరిగా వారముదినములైనను గాలేదు. ఇతరులైన నాధార పడకుండు జపానీయులు తమ కార్యముల లన్నిటిని నిర్వహించుకొనగలవారని నేనిప్పుటికి అనేక నిదర్శనముల కనుగొంటిని.

ఈస్త్రీయరు 6000 టన్నులది- జపానీసుఎంజనీయరు జపాను కూలివారిచే జపాను రేవునద్దరయూరు చేయించిరి. స్త్రీయరునకు కావలసిన సామగ్రియంతయు జపానులోనే సిద్ధముచేయుటకు స్త్రీయరులలోని కార్యప్రణయముల కూలివారి వలన ఉద్యోగము లెల్లరు జపానీయులు- ఎంజనీయరు, కోశాధిపతి, వైద్యుడు, అందరు జపానీయులు. ఓడలో నేయుద్యోగము నందును విదేశీయుడు ఒక్కడునుగూడ గానినపడు.

జపాను ఈవిద్య నెట్లు నేర్చుకొనెను?

భోజనము చేసేటడలో కొంచెము వెలుపలకు వచ్చి పచ్చాచారు చేయుచుండగా నాయకుడు (కార్యప్రణ) గూడ నచ్చటికి వచ్చెను. అతడు పొట్టి గ ను లావు గ ను ఎండెను- మసిపి సరకుడుగనించెను. అతనితో సంభాషించి మొదటిదితని- ఒకప్రవేశములేకుండు మీరే స్వయముగ నింతపని యేధముగ నేర్చుకొనగలిగితిరని నేనాతని ప్రశ్నించితిని

మేము మొదట విదేశీయులను నియమించుకొని వారివద్ద గర్వము నేర్చుకొని చివరకు ఇతరుల సహాయము లేక స్వయముగ నిర్వహించుకొని విధమును గూడ వారివద్దనే నేర్చుకొంటిమి- మాకు అవకాశము నాకానిర్యాణవిద్య నేర్చుకొనుటకు తగిన యాలయములను మాప్రభుత్వమువారు స్థాపించిరి- ఈ ద్వాలయములలో శిక్షణము పొంది మావారు ఓడలలోనికి వెళ్లి పనిచేయు మొదలిదిరి- అనుభవము పొంది ప్రముఖ విదేశీయుల స్థానముల నెల్ల నాక్రమించుకొనిరి- ఉద్యోగములు, ఎంజనీయరులు చివర నుండి వైకి క్రమమున రావలసివచ్చిరి- తుదకు నాయకులు, ఎంజనీయరులు కూడ మావారేయిరి. విదేశీయులకు సెలవిప్పించితిమి.

అయితే విదేశీయుల సహాయమును తప్పించుటకు ఎప్పుడు ప్రారంభించితిరి? తుదకు వారందరిని తప్పించుట కెంత కాలము పట్టెనని నేను నాయకుని ప్రశించితిని.

మాకంపెని 1885 సంవత్సరమున స్థాపించబడియుండుటచే నుమాంక తరము గడచెను- స్థాపించిన పది సంవత్సరములలో పుగ విదేశీయులను తప్పించు విధానము సాగుచుండెను- మరల పదిసంవత్సరములు జరుగులోపుగ నాయకులగును, ఎంజనీయరులుగను నుండి విదేశీయులు అందరును సెలవు పుచ్చుకొనిరి-

జపానీయుల నాకానిర్యాణవిద్యాలయములందు శిక్షణము పొందినతోడనే, విద్యార్థులు మరల విదేశీయులకు వెళ్లి నేర్చుకొన నవసరము లేకయే వెంటనే తమ నావలకు వెళ్లి పనిచేయుదురు- విదేశీయులకు వెళ్లి క్రొత్తను అధికముగను నేమైన నేర్చుకొనునాయని నేను నాయకుని నడిగితిని-

ఏదేమునకును వెళ్లేలేదు- మానాకానిర్యాణయమునందే మాశిక్షణము చాలక తగిననుగ నుండును- మిడిలుస్కూలువరీత్యయై నుమాంక 16 సంవత్సరముల వయస్సున మే మావిద్యాలయముల ప్రవేశింతుము- మే మక్కడనుండు మాకు సంవత్సరములలో సంపూర్ణగణితకాత్రము పదార్థవిజ్ఞానకాత్రము నాకానిర్యాణ కాత్రమునామ్రములను నేర్చుకొందుము- సముద్రప్రయాణమునందును ఓడలనుండపుటయందును మాకు అనుభవయోగముగ నుండుటలు శిక్షణయొనగబడును-

నావికాకళాశాలలో పాఠ్యాయుడు.

జపాను నావికాదళమునకు తగిన యుద్యోగుల తీర్చిదు చేయుకళాశాలలోని యుపాధ్యాయుడొకడు మా యోడలో ప్రయాణము చేయుచుండెను. అనుభవజ్ఞుడు మంచి గౌరవస్థుడు. శేలకొలిదిమంది యాతనివద్ద చదువుకొని మే రేన్ని క గ నియు నా న్నరు. విదేశీయులలోని నాకానిర్యాణమును, నాకానిర్యాణవిద్యాలయములను చూచి వచ్చుట కితిని జపాను ప్రభుత్వము వారు పంపియింపిరి- అమెరికా ఇంగ్లాండు, జర్మనీ, ఫ్రాంసు, హాలెండు దేశములలో పర్యటనము సల్పి యితడిప్పుడు స్వదేశోన్ముఖుడై యున్నాడు- ఇతని కళాశాలలో సంవత్సరమునకు సుమారు 300 మంది విద్యార్థులు ఉత్తీణము పడయుటకై చేరువరని యితడు నాతో బలికెను- జపానులో నాకాదళము మెచ్చుకొలిది క్షణము వాండ్రసంఖ్యగూడ క్రమముగ పాచ్చుచున్నది.

కళాశాలలో బోధ ఆంగ్లభాషయందు గణపబడుచుండెనాయని నే నాయుపాధ్యాయు నడిగితిని.

ఎన్నటికినీలేదు- మేము అన్ని విషయముల జపానీసుభాషయందే నేర్చుదుము. అయితే విద్యార్థులు ఇంగ్లీషు, ఫ్రెంచి, జర్మనుభాషలనుగూడ ప్రత్యేకముగ నేర్చుకొందురు- ఏదోఒక విశేషభాషను నేర్చుకొనుట విధాయకముగ నున్నది. కొందరు 2 భాషలు- జర్మను, ఇంగ్లీషు- నేర్చుకొందురు- కాని శిక్షణము విధానమంతయు జపానీసు భాషయందే యుండును-

పుస్తకములు, వ్యాసహారిక పదముల విషయమై ఏమి చేయుచుంటిరి?

మా కేమియు వానియెడల కష్టములేదు- మా పుస్తకములను మొదట మేమే వ్రాసికొంటిమి- వ్యాసహారికపదముల ప్రయోగమునకు ప్రారంభమున విదేశీయుల నుంచుకొని ఆ పదములనే మే మనంతరము వారిసాహిత్యము లేకయే వాడుచుంటిమి-

ఈ యుపాధ్యాయునివద్ద పూర్వ మొకప్పుడు శిష్యుడుగనుండి యింగ్లీషు నేర్చుకొని నావికానిర్యాణ కళాశాలలో చేరి కొంతకాలము పనిచేసియుండిన యొక పెద్దయనుభవజ్ఞుడు గూడ మాతోనుండెను- అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో 10 సంవత్సరములకాల ముండి యితడు స్వదేశమునకు వలె వచ్చుచున్నాడు- అతడు నాతో యిట్లుబలికెను.

విశ్వవిద్యాలయములో నేను పట్టపరీక్షయందు 1910లో నుత్తీర్ణుడనై కాలమున వర్తకము మండుముగనుండెను- నాకానిర్యాణలకు తగినయవకాశములు లేకుండెను- ఏదో తంటాలు పడి పదికాసులు సంపాదించుకొందామని నేను అమెరికాకు వెళ్లిపోతిని-

ఇత డాలాగుననే అమెరికాకు వెళ్లి తగినయవకాశము సంపాదించుకొనెను- అక్కడ గొప్పగొప్ప వాయువిమానముల కితడే నిర్మాతగ నుండెను- కొంచెము విరామముండినపుడెల్ల యితడు చిన్నిచిన్ని యోడలను తయారుచేయుచుండెడివాడు- మంచి యనుభవము సంపాదించుకొని కావలసినంత ద్రవ్యమును చేకూర్చుకొని యితడు జపానుకు వెళ్లుచున్నాడు-

సామగ్రి- కొనుగోలు, ఉపయోగము

ఉపాధ్యాయుని మరియొకప్రాతవిద్యార్థి గూడ మా యోడలో గలడు. మంచూరి మాలోని యొక శర్మరయంత్రాల యమున కధిపతి- జర్మనీలో యనుభవము సంపాదించుటకు వెళ్లి ఇతడు తిరుగవచ్చుచున్నాడు-

మీరు అన్ని విషయములను స్వయముగజూచుకొని యనుభవముసంపాదించుకొన నెంచియుంటిరే- జర్మనులు మీకడ్డుపెట్టలేదాయని నేను అతనిని ప్రశించితిని-

వారి యంత్రములను మా కిమ్మునపుడు, ఆ యంత్రముల నెట్లుపయోగించవలసినది గూడ వారు మాకు నేర్పవలయునగాదా?

ఆతని ప్రత్యుత్తరమునందే విషయము సమగ్రముగ నిమిడి యున్నది- ఇది వ ఆలోచనాచారకాత్రజ్ఞుడు చెప్పినటుల యంత్రము లంటే శిక్షణముగూడ నుండును- శిక్షణము నీయకున్న యంత్రములను కొననక్కరలేదు-

అతని పర్యటనమునందలి యనుభవముల దెలుపుచుని నే నడిగితిని- అమెరికాలోని యేకర్యాగారమునకైనను వెళ్లి ముఖ్య ఎంజనీయరుతో మేనేజరుతో ఒక కాగితపు ముక్కను బంపిన జాలును- ఇతడు అప్పుడే వెళ్లి కర్యాగారమంతయు సాపధానముగ జూడవచ్చును- ఇంగ్లాండు లోని ట్టు జరుగదు- ఏవ్వరి వద్దకొ వెళ్లి వారి వద్ద జాబు పుచ్చుకొని ముందుగా యనుజ్ఞయై యంత్రము వ్రాయవలసి యుండును- అయితే యితడొక సంఘమునందు సభ్యుడుగ జేరినవిమృట పనశగలిగెను- అప్పుటికిని యింగ్లీషు ఆచారమువలన యీరీనికి కాలము వృధయగుచుండెను-

వంటయందు నిపుణుడగు నొకడు అమెరికాలోని గనులను, లోహప్రదర్శనశాలలను చిత్రచిత్రిముగ నావనర్ణించెను- ఇనుము, రాకు, బోరయనునకు పిట్టుబర్గనందును. వెన్నెనెనియాయందును బ్రహ్మాండమైన ప్రదర్శనశాలయములు గలవట- వాని నభివృద్ధి చేయుట కచ్చటివారు ఏ మార్గమును వెనుదియక పలసినంత ద్రవ్యమును వెచ్చించిరి-

వృక్షకాత్రము, శ్మయకాత్రము బాగుగ నేర్చుకొని అమెరికాయందు దనుభవము సంపాదించుకొనిన మరియొక జపానీయుడుగూడగలడు- వాషింగ్టన్లోని వ్యవసాయకళాశాసన గూర్చి యితడెంతయేని ప్రశంసించుచున్నాడు-

ఇంగ్లాండులో నైదేండ్లు గడపి జపానుకువచ్చుచున్న మరియొక శాస్త్రజ్ఞుడుగూడ మాతోవచ్చుచున్నాడు- అతడొకనావికాదళమునందు లెఫ్టినెంటు కమాండరు- బాంబులుమున్నగు మందునపులులను తయారుచేయుభిధము నీతడు నేర్చుకొనెను- మీరీవిద్య నేర్చుకొనుటకు పూర్వము మిమ్ములను వారు నులభముగ ప్రవేశపెట్టుకొనిరా యని నేనొకనాటి సాయంత్ర మతని నడిగితిని-

కష్టమేలే! వారి సామగ్రి మాదేశములోనే విశేషము ఖర్చుగుచుండదా?

అందుమీదట నేను వ్యవహారముల స్థితిగూర్చి తెలుపుకొంటిని- ఇంగ్లీషుయంత్రాలయములందు, కర్యాగారము లందు అనుభవము సంపాదించుకొనవలెనను నానతో మన వుజ్జవాండు ఇంగ్లాండుకు వెళ్లిగూడ వారిప్రయత్నము లేకుల విఫలము లగుచుండెనో నేనాతనికి వర్ణించితిని-

ఈస్త్రీహితుడు రవీంద్రుడు ప్రతిభాకారి యగుటచే వెంటనే నన్నిట్లు అడిగెను- “వారు మిమ్ము వేదాంతములోనే మునియుండుటని కోరుదురు కావోలు-”

జపానీసు ఉద్యోగములు ఎంజనీయరులు, ప్రాశాసకులతో ప్రసంగించుచుండినంతనేపును తిటను ప్రభువును, అతని భారత విద్యార్థుల విచారణ సంఘసభ్యులుగూడ వీరితో సంప్రతించి వీరి యాభిప్రాయమును తెలిసికొనిన యెంత బాగుగ నుండునని నాలో నేను తలపోయుచుంటిని- ఈ సంఘములో నొక సభ్యుడుగనున్న వికర్మకర్యాగార సభ్యుడై లెఫ్టెనెంటు కమాండరుతో ప్రసంగించిన బాగుగ నుండెడిదిగదా! పై విషయములవలన, జాతీయ ప్రభుత్వమును గలిగియుండి జపాను ఎటుల విజృంభించుచున్నదియు, అట్టి ప్రభుత్వము లేక భారత దేశము యెటుల వెనువడియున్నదియు విశదమగుచున్నది-

జపానుదేశపు వస్తువులు

ఓడలోని నా స్నేహితులగుర్చి చెప్పవలసినది మరి కొంతగలదు- మేము బయలుదేరిన మొదటిదినము ఓడలోనివారు కొందరు గుమిగూడినంతో మమతో నవ్వుచుండిరి- ఆవినోద- మేమని నేనడుగగా వారు నాకొక మైసపుబొమ్మను-కండ్లముాయుచు తెలుచుచు నుండుదానిని - చూపిరి. ఆ బొమ్మను వారు ప్రాంచులో కొనిరి- దానిని ఫ్రెంచిచిటనస్తువుగ ఆచుటలయ్యుచుండిరట- అయితే అదివాస్తవముగ జపానులో చేయబడినది-

మరియుక ప్రయాణికుడు తనగదిలోనికి వెళ్లి ఒక కుం చెను తీసికొనివచ్చెను- అతడు దాని నమెరికాలో కొనెననియు కానియది మొదలు జపాను దేశములోనిదనియు నాతో చెప్పెను.

జపానులోనినముగ తయారుచేయబడి యున్నపులని వానివలె భారతదేశమునం దెన్ని వస్తువులను వికయించుచుండిరో నా కెఱుకలేదు-

ఎగుమతి నిలిచిపోవుట.

ఈ ఓడనాయకుడు గతించిన యువశివసంవత్సరముల నుండియు జపాను ఎగుమతులు చాలవలకు మార్పుజెందెనని చెప్పెను- ఇప్పుడు తేయాకు, గోదూమపిండి, తప్ప యితర యాహారపదార్థము లేవియు జపానునుండి యెగుమతి యగుట లేదు- ముఖ్యముగ యంత్రనిర్మితవస్తువులు మాత్ర మెగుమతి యగుచున్నవి- యంత్రనిర్మాణమునకు వలసినవస్తువులమాత్రము తిగుమతియగుచున్నవి- ఆహారపదార్థములు గూడ కొనినచ్చుచున్నవి- ప్రతీసంవత్సరమును ఎగుమతిచేయుటకు క్రొత్తక్రొత్త వస్తువులను నిర్మించెదరు-

జపానులో నెగుమతివస్తువులను, వస్తునిర్మాతలను, నావికాసంఘములకెంతయు కృతజ్ఞులైయుండవలెను- ఈ సంఘముల వారు వ్యయమును తగ్గించి సమపాయముల జేయకున్నచో ఎగుమతి వ్యాపార మంతయభివృద్ధి చెందియుండనేరదు.

జపానువస్తువులు ముఖ్యముగ యంత్రకాలమున నెక్కువ లాభమును గడించిరి- ఆసయమున విదేశీయులు తమ యోడలను వేచేర్చు పనులకు నియోగించుకొనిరి- జపాను నావికాసంఘములవారు గొప్పగొప్ప లాభముల బొందిరి- కొందరు మూలధనమున కెక్కువమొత్తముల చేర్చియు వారు పెట్టుబడి చేసిన సామ్యునకన్న నెక్కువలభముల పొందిరి-

యుద్ధసమయమున వర్తకులు క్రొత్తక్రొత్తయోడలనెన్నింటినో నిర్మించిరి- ఓడయడుగుభాగము పూర్తియైపిమ్మట నిరుపదియెనిమిది దినములలో తయారయ్యెడిది- ఇప్పుడు పందెండు వేలటన్నులబరువు కాయ- పెద్దపెద్దయోడలు అడుగుభాగము పూర్తియైపిమ్మట తయారగుటకు సంవత్సరకాలము పట్టుచున్నది- ఇప్పుడు మేము ప్రయాణము చేయుచున్నయోడ నిఫ్టయూగాకై సాకంపెనీవారిది. ఇది జపాను ప్రభుత్వమువారి టప్పాలు వీసికొని పోవుచుండును- జపానులోని ఓడవర్తక కంపెనీలలోనెల్ల నేకంపెనీ మిగుల గొప్పది- ఇప్పుడు ఈ కంపెనీవారి కైదులక్షల టన్నుల బరువును మాయ ఓడలుగలవు. ఇది చాలవరకు జపానులో చేయబడినదియే. ఈకంపెనీవారియోడలు జపాను రేవులనుండి అమెరికాకును, ఆస్ట్రేలియాకును, ఆసియా,విగోపాఖండములలోనికి వెళ్లుచుండును-

ఈమధ్య తయారైనయోడలు చాలవిశాలముగను, హాయి గనుండును- ఆహారము లక్షణముగను, పుష్కలముగనుండును. ప్రయాణ మతిసులభము- అట్టియోడ విదేశీయుల సవరణము పెరుగుచున్న జపానుకంపెనీల నాదరించెదన్న అం దాశ్చర్య మేమి గలదు?

విప్లవం దేశము

జార్జి రసెలుగారు మాంచెస్టరు గార్డియన్ పత్రికలో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:-

విప్లవం ప్రజల భావనాశక్తి లేకపోలేదు. రజజ్జులే లేకపోలేదు. యుద్ధమునే కోరుకుందుకో లేక రాజకీయ చింత ముగిసేందుకో ఏదో ఒకటి నిర్ణయించుకొందని ప్రజలను ప్రజా ప్రతినిధులను ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు కోరియుండిరి. ఒకవేళ యుద్ధము లేకపోయినా కోరికలే యెడల ఆంధ్ర లి సాధక కర్మాధికారులను తెలియజేయుచున్నారు. దానికి విరసావహించియే అంతటినిర్ణయము చేసికొందురు. ఒక మనిషిని చంపివేయుదు. అతనికి భూలోకముతో సంబంధమున దలిపోవును. ఏయుద్దేశము నెరవేరుట కరడుదృఢవిచియిస్తున్నాడో ఆయుద్దేశమున్నవగు నెరవేరదు. కేవలము బలమును ప్రయోగించి దేశమునకు ముక్తిని సంపాదించవలయు నని నిష్కలించువారు చాల చిత్రవేదనను పొందియే దానిని నిర్ణయింతురు. యుద్ధములో ప్రయోగము లేకపోయినను, రిపబ్లికను సేనకు తోడ్పడి దానియందభిమాన మున్న వారుగూడ నిట్టివేదనను పొందుదురు. రాయబారములు జరిపి దేశమునందు కాంతిని తెలకొల్పుదు మని ఆంగ్లేయులు తెలిపిరికదా. ప్రజలందరికిని నచ్చినది. వారేమనుకొనుచున్నారో నేను చెప్పచుంటిని. ఆంగ్లేయులు తెలుపుచున్నవలన అంగీకరించుటయే నిరాకరించుటో జరుగును. నేను చెప్ప సంకతులవలన అందుకుతెల్లము ఇతరులకు తెలియగలదు. ప్రజలహృదయము వ్యక్తమగును. ఆంగ్లేయి తెలిసినగాని లోకుల యభిమానము పొందుట కష్టము.

నిష్పంధములేయియులేకుండ ప్రజలప్రతిభ వికసింపవలయునని ప్రజలకు కోరికయుండుటచే ఆసలు సంరంధము ప్రారంభమయ్యెను. ఆంగ్లేయు లేవో కొన్నివరకులు తెలిపి కొంతవరకు స్వాతంత్ర్యము నిచ్చెదమనిరి. జాతీయందలి ప్రతిభ పూర్వముగ నందువలన వికసించునా? యని యోచింపవలయును.

కేవలము బుద్ధితో యోచించినచో ఆ మరతుల కంగీకరించిన బాగుండు ననిపించును. అందువలన ఎంత యోశక్తి కలుగును. ఇంతవరకు యువకులకు నూరిపోయుచున్న శిలరహితమైన విజ్ఞానమును తరిమివేయటకు వీలుకలుగును. విప్లవాదులే ముసకనుత్రురమైన విజ్ఞానమును పిల్లలకు నేర్పుటకు వీలుకలుగును. విద్యయందు ఇప్పుడు భావరూపముననున్న ఆద్యములను ఆచరణమునందు పెట్టుటకు వీలుకలుగును. విప్లవాదు ప్రజలహృదయమునందు ఆధునిక శాస్త్రజ్ఞానమును వెదకజేయుచును. జాతీకనురూపమైన వాంఛ్యయము, కళలు, పరిశ్రమలు, గాఢముతల యెత్తును. జాతీయపురుషుడు ముందుకొరమువారిని ప్రబోధింపగలడు. పూర్వవిజ్ఞానముతో ప్రజలసంబంధము కలుగును. పూర్వము ఒకవిజ్ఞానము, నాగరకము కలదనివారు ప్రహింపగలరు. పూర్వస్మృతి పోవుటవలన వారియందువారికి అభిమానము నశించెను. చాలమందికి దేశాద్యములకనుసరింపమైన లక్షణములు లేకున్నవి.

దీనికి భిన్నమైనవాణిగూడ పలుకును. "సామ్రాజ్యభావమునకు తలయొగ్గియెడల జాతీయవిజ్ఞానము ప్రబోధింపకూదు. సామ్రాజ్యభావమును, జాతీయవిజ్ఞానమును భిన్నములు. జాతీయభిమానము ప్రజలహృదయములనుండి పుట్టుకొని రావలెను. వృక్షము విల్లనమునుండి పెరుగుచున్నది. జాతీయతగూడ నట్లే. పరసంపర్కమువలన సామ్రాజ్యభావము వృద్ధియగును. జాతీయత అంతర్జాతీయతవలన వికసించును. సామ్రాజ్యభావము అధికారమువలన పెరుగును. అసలుజాతీకి స్వాతంత్ర్యము లేనియెడల ఆజాతీకిని సామ్రాజ్యమునకును పోతుపొని నత్యంతమెట్లు దయించును? భయమువలన మిత్రత్వము యేర్పడునా? వ్యక్తికట్టి భర్తవా జాతీకిని ఆ భర్తమేకాని వేరుకాదు. సేనానికి స్వేచ్ఛయిచ్చినను అతడు పోలీసువారి తనిఖీలో నుండకమానదు. మాకిచ్చిన స్వాతంత్ర్యముగూడ నిట్టిదే కాని వేరుకాదు. కావున విప్లవాదులే సామ్రాజ్యధికారుల అధికారమునకు లోబడియుండును. దేశములో సామ్రాజ్యసేన కాపుకాయించుదును. ప్రజలకష్టమున్నను లేకపోయినను వారిని సేనలో చేర్చుదురు. దేశములో విమాననిలయములను కట్టి విమానములను నిర్దోషగనుంచెదరు. పట్టణప్రజలుతిరుగుబడినయెడల అవి వచ్చి బాంబులను వేసి ప్రజలను చంపును. ఇట్టితింటాలండగా మనకు విద్య నున్నగు విషయములలో స్వతంత్రమేముండునో యోచింపును. ఈవేళమును సామ్రాజ్యమునకు చేతులొగ్గవచ్చును. కాని వేళములోనుండు పుట్టు ప్రజలమెడలకు నిర్బంధములను తగ్గిరింపజాలము. వారు మాకు సామ్రాజ్యధికారముతో నిర్మలము లేదనవచ్చును. వారు స్వతంత్రమును కోరవచ్చును.

ఇవియన్నియు నిట్లుండ నేనిట్లు వాదించవచ్చును. మానవులందరు ఒకరేకాదా. అందరు యేకకుటుంబీకులు. అందరము రాజ్యపజలమేగాని అన్యము కాదు. ఇప్పుడు దేశత్వముకొరకు ప్రజలెదురు చూచుచున్నారు. అట్టిదేశలో భావాభేదములు మున్నగునవి దానికంతరాయములుకాని వేరుకావు. అవియన్నియు కృత్రిమకల్పనలు. అందరు, అన్ని జాతులు ఒకరితేనుమునకు మరియొకరుపాటుపడుచు నుండుపద్ధతినే యవలంబించవలెను. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యముతో మీరు కలిసియుండుటకు అడ్డుపెట్టుచున్నారు. రాజ్యములు కూడ మానవవ్యక్తులవంటివే. మానవు డొకప్పుడు దయగనుండును. ఒకప్పుడు క్రూరముగనుండును. రాజ్యములునట్లే. రాజ్యములలోమాత్రము ప్రజలులేరా. వారిగుణములే దానికిని ఉండును. క్రూరత్వముకంటె మృగవలనదయనే వాంఛింపుచుండును. ఒకవేళ వారు కోపముచేత కలికముగ నున్నను తరువాత కోపము శాంతించి పశ్చాత్తాపము కలుగును. వారప్పుడు ఇదివరకు చేసిన కెప్పుడు దిద్దుకొందురు. అధిరాజ్యములకును, సామ్రాజ్యమునకును, దివ్యమైన సంబంధము లేదా?

అయితే ఇంకొకసంగతి. "కనదా, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలండు, దేశములలోని ప్రజలు ఆంగ్లప్రజలకు భిన్నులుకారు. వారు మీరు సన్నిహితులు. క్రైస్తవ్యులవారు. అందుచేత వారికి సమాన హక్కులు అధికారము వచ్చెను. విప్లవం జాతీయే. ఆంగ్లజాతీయే. ఈజిప్టుదేశములు నింతే. హిందువులుగూడ నింతే. ఉద్యమాలకు క్రైస్తవంధము లేదు. క్రైస్తవ రక్తస్పర్శ నున్నవారితో సమానముగ ఆంగ్లేయమీరి నెప్పుడైన చూచినచో మాచుచున్నా? అధిరాజ్యములలో దేశ సంరక్షణకొరకు ఆంగ్లేయ సేనలు లేనేలేవు. కాని అట్టి యీ ఆక్రమితదేశములలో ఆంగ్లేయ సేనలున్నవే. ఈక్షణికసేనలు ఈజిప్టు విప్లవం, ఇండియాలో తీసివేసినచో వారు బుద్ధిపూర్వకముగ ఆంగ్ల సామ్రాజ్యములో నుండుట కంగీకరింతురా? ప్రజలందు నమ్మకము లేకనే ఆంగ్లేయోద్యోగు లోదేశములలో నున్నారు. అధిరాజ్యములు లేవనేనలతోను, నావికాదళములతోను తమదేశములను దాము రక్షించుకోవచ్చును. విప్లవాదులలోమాత్ర మెందు కట్లుండకూడదు? వారిని ఎందుకు నమ్మకూడదు? ఇపుడుమాత్రము యుద్ధము మాన్పించిరి. రేపు మల్లి ప్రజలు వ్యతిరేకముగ నున్నచో తిరిగి పోరాటము ప్రారంభించరా? ఆచ్యుతసములలో ప్రజలను చిత్రవేదచేసిరి. ద్రోహదాలో కూడ నిట్లే చేసిరి. అది ఒకసారి ఇదిఒకసారి జరిగెను. రెండికిని గల కాలవ్యత్యాసము చాలయున్నది. సామ్రాజ్యలక్షణమునందు గల క్రూరత్వము వలననే రెండును ఉద్భవించినవి. మాకు నిమగ్నమైన మిత్రత్వము కావలెను. మాకు స్వాతంత్ర్యము ఇచ్చినగాని మిత్రత్వము కలుగదు. మాకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చియెడల ఇదివరకు జరిగిన సంకతులను మరిచిపోదుము. మామనోరథముల నెంతోకాలమునుండి భగ్నమవుచున్నాము. వీని నన్నిటిని మరచి పోదుము. విప్లవాదు ప్రజలకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చియెడల ఆంగ్లులు తమ ఆత్మను తెలిసికొనినవా రగుదురు. వారికి ఆత్మభావము కలుగును. మాకును కలుగును. అప్పుడు ద్వేషమునకు ఆస్పదములేదు.

ఇంకొకపక్ష వచ్చును. "మిత్రత్వ! ఆసాధ్యముగమాటలాడుతావు. ఉంచీ అంతావుండవలెను. లేకపోతే నేమి ఆక్రమణదళం చెప్పిట్లున్నది మీవాదము ఏమి పిల్లలు మారాము నెట్టి నల్లేమున్నది మీసంగతి: పిల్లలు అడిగిన నీయ్యకపోతే కండ్లుచిల్లులుపడుకట్లు పోరుపెట్టుదురు. మీరు అట్లే ఇంకొకలమునుండి మీప్రతినిధులు వచ్చుచున్న వారిలో నెవరును సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును కోరియొరుగు: సామ్రాజ్యములోనుండుటకే ఆంగీకరించిరి. నాలుగుయిందేండ్లలో మీభావములు మారిపోయినవి. అందుచేత సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును కోరుచున్నార. అత్యంత సంగతి మీరు మరచి పోదురు. వారందరు సామ్రాజ్యములో నుండుననుచున్నారు. వారి సంగతేమిటిమరి? మీనర్తకనంతయు మా సామ్రాజ్యములో జరుగుటలేదా? యుద్ధకాలములో మీరు తిరుగుబడిరి. అప్పుడు కలికముగ నుండినమీకు కష్టమెందుకు? ప్రభుత్వమైన అప్పుడిట్లే చేయును?"

దీనికిట్లు ప్రత్యుత్తరము. "తిరుగుబాటులో పోరాడిన జాతీయము కలికముగ చూచినవారిని ఆక్షేపించుటలేదు. వారిని క్షమించిన దు కెవరును ఆక్షేపించుటలేదు. కాని ప్రజలందరు వారి పక్షమునందున్నారని తెలిసియు హింసించినవారు ఆక్షేపించుచున్నారు. తిరుగుబాటు కావలయుననియోచించి కలిగించినదికాదు. ప్రజలలో లోపలస్వాల్పప్రస్థరించివుట్టెను. ప్రజలకు సామ్రాజ్యభావములేదు. స్వాతంత్ర్యమునే కోరుచున్నామని దీనికిరాలు గమ్యి. పురుషునియం దొకవిషయదేశకలుగును. సత్యముతప్పు నేమియును

తనికి గోచరింపదు. మంచిచెడ్డయును భావమునయింపనే యుండును. అప్పుడతడు భర్తయు నేమాచును. దేవతలుచెప్పినట్లు ప్రజలుమంచినిచెడ్డని ఆశ్రయింపవలెను. విప్లవాదుహృదయమప్పుడు పశ్యతితమయ్యెను. వారు తమ స్వభావానుసారము పనిచేసి యుండిరి. ఇంద్రియాతీతమై ఆత్మప్రకాశించుచుండును. మానవునియం దాతురీయాచు కలుగుచుండును. కాలగర్భమునం దేమిన్నో అప్పుడు గోచరింపవచ్చును. మానవజీవితమునం దిట్టిదేశకలదు. వర్తకము విషయమై మీరు మాటలాడిరి. అయితే నాకంతకంటె గంభీరమైన భావమున్నది. మాకన్ని తంటా లున్నవి మొన్న జర్మనుయుద్ధములో మేముకూడ ఇరుక్కోవలసినవచ్చినది. రేపోఅమెరికాకు, ఇంగ్లండుకుయుద్ధమురావచ్చును. మేమును అందులో ఇరుకుక్కోవలసినవచ్చును. మేము స్వతంత్రముగ నుండినగాని మీదేశమునందున్న దానికంటె ఉత్కృష్టమైన ప్రజాతంత్ర్యము తలయెత్తదు. ప్రజాధక్రమును వికసింపదు. మాకు స్వతంత్రమైన వర్తకపు పేర్కాటులుండినగాని ఇవి సిద్ధింపవు. మా పరిశ్రమల యేర్పాటులకును మాకు స్వాతంత్ర్య ముండవలెను. మాక్షేమలాభముల నాలోచించి మా కనడములైన యేర్పాటులను చేసికోవలెను"

భిన్నవాణి ఇట్లు చెప్పును "మీరేమి చేయుటలవి? మీరు స్వతంత్ర్యము విషయమై పట్టుపట్టవలసిందేనా? మీరందరు యేకీభవించి బలముతో సామ్రాజ్యభావము నాక్షేపించవలసినదేనా? మీరు తెలియదు. మిమ్ములు జయించుటకు ఇంగ్లండు తనబలమిల్లనొక శతాంశమైనను పంపలేదు. సరే యుద్ధమునకు దిగినయెడల మీరర్థము చూచిపోవును. మీరు డబ్బుండదు. కర్తాగాములు పొడగను. మీరింతనష్టమును ఒప్పుకొందురా? మీరుకోరేదానికి కొంచెము తక్కువగ నిర్దుమనిరదా! దానికి ఒప్పుకొంటే మీకంతా లాభమే. క్రమముగమీకోరిక యీడేరునుగదా"

చివరమాట "రే బాగానేమన్నది. ఒకజాతీని నిర్మాణము చేయుటకు లోకము అంగీకరింపదు. సామ్రాజ్యము మాకోరికను శ్రుంచివేయుటకు యత్నింపవచ్చును. కాని మాకు మానములు యుద్ధము సాగనప్పటికి లోకములో ఆహారములు బయలుపేరవా? ఇంగ్లండు అనిన అందరు గురగురలాడెదరు. అప్పుడు మీరాగనలసి వచ్చును. లేదా ఎక్కడచూచిన విప్లవములు తలయెత్తును. మాపిల్లల కీవేదన వదలిపెట్టుటకంటె ఆకష్టమును మేమే పొందుదుము. అదేమిటో మేమే చూతుము. విప్లవాదుజాతీయాత్మ ఏమిచేయునో చెప్పలేను. మానిగ్గయందు దైవసంకల్పముండును లే."

అమితమునకు
ఒక రద్దీన్ హోటలులో కాంపాండు కండెక్సింగు సెమి-పోర్టబుల్ స్టీము ఎంజిను బాయిలర్, 120 డి. హెచ్. పి. గలది, నూపర్ హీటరు, డాంకిక్వీడ్ పుపు, అదనముగ ఒకపెట్టు మెయిను బేరింగులు, కనెక్టింగు రాడు, బ్రాసులు మొదలగు సాధారణమైన పరికరము లన్నిటితో సహా అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నది.
J. C. Toshi Ltd., 24, Strand Road, Calcutta.

స్వరాజ్యగ్రంథములు
(1) స్వరాజ్యగీతములు
జనసామాన్యమున కింతైన నుండునట్లు వ్రాయబడినది. 0-2-0
(2) స్వరాజ్యచక్రము
(శ్రీచులి శరణాశ్రయి చాదురాజిగారి యువస్వామి నుండి అనువాదితము) నిర్మల మగు తెలి 12 ప్రతులు. రూ 1-0-0
(3) హైందవస్వరాజ్యము
(మహాత్మాగాంధీ నిరచితము) స్వచ్ఛమగు వాడుక తెలుగున భాషగంభీరము నుంతయు చెడకుండ తత్వమార్చేయబడినది. 0-10-0
(4) స్వరాజ్యమేళరబ్యము
(సి.యస్. ఆంధ్రాదు గారి అమూల్యగ్రంథములు తెనిగింపబడినవి) ఇందలి పదములు ములుగులుగాని పలుకులు గావు. 0-4-0
(5) సహాయనిరాకరణతత్వము
0-4-0
ఇండియా ఏజెంసీ బీరో.
ప్రింట్ చేసిన, మదరాసు.

హైకోర్టు

చీఫ్ జెడ్జి మేజిస్ట్రేటుగారి
నిషేధపు టుత్తరువు.

మదరాసు నాయకులమీద చీఫ్ మేజిస్ట్రేటుగారిచే జారీ చేయబడిన నిషేధపు టుత్తరువును గురించి సత్యమూర్తిగారు హైకోర్టువారి యెదుట విచారణకు దెచ్చెను. అది న్యాయాధిపతి కుమారస్వామి శాస్త్రిగారు విచారించిరి.

టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు సత్యమూర్తిగారి తరఫున హాజరై చీఫ్ జెడ్జి మేజిస్ట్రేటుగారిచే సత్యమూర్తిగారి మీద 144 సెక్షనుక్రింద ఉత్తరువు జారీచేయబడినదని జెప్పెను. ఆ యుత్తరువునందు సత్యమూర్తిగారును మదరాసు ఖిలాఫతు సంఘమును దానితో సంబంధము గలిగిన ఇతరులును ఊరేగింపులు జరిపెద రనియు, తిరువళ్ళిక్కేజీ వీచియొద్ద సభ గావించెద రనియు" గలదు. ఆయుత్తరువునం దేమియు నిర్ధారణ జేసి జెప్పబడి యుండలేదు. 144 సెక్షను ఇంతకంటే మంచి పనులకుద్దేశించబడినది. వానిని మేజిస్ట్రేటుగారు గమనించలేదు. ఆ సెక్షనువలన ఏ మేజిస్ట్రేటునను వ్రాతమాలముగా నొకయుత్తరువును వేసుకొన్న నిజ సంస్థలములందు విశేషికించుచు స్వేచ్ఛిలితో చెప్పబడినవిధి ననుసరించి ఏమనిపిస్తేనైనను జారీచేసి అందువలన నాతని నేదైన పనినిజేయగూడదని నిషేధింపవచ్చును. ఆ సెక్షను నుపయోగించునపుడు విషయముల నిర్ధారణ జేయవలెను. ఈ సందర్భమున నెవరు ఖిలాఫతు సంఘమునకు జెందినవారో యెవరు గారో ఎవరికిని తెలియదు. సత్యమూర్తిగారు చాలమంది బాధ్యతలేని ప్రజలతో నిండియున్న వీధులలోగూడ బోవుచుండినయెడల వారిందుకు బాధ్యులుగ జేయవచ్చునా? ఇంత అర్థహీనమయిన దేదియు లేదు.

న్యాయాధిపతి:—ఆ యుత్తరువునం దన్నట్లుతే యేమి?

టి. ఆర్. ఆర్. అయ్యగారు:— సత్యమూర్తిగా రేదైన నూరేగింపునం దుండు ననుకొందము—ఆయూరేగింపునం దుండు వారు ఖిలాఫతువారోగారో యెవరికిని తెలియదు. సత్యమూర్తిగారికి గూడ తెలియకపోవచ్చును.

న్యాయాధిపతి:—ఇందువివరింపబడినది ఖిలాఫతుయూరేగింపు.

అయ్యగారు:—ఎవరిని గలిసికొనుటకు?

న్యాయాధిపతి:—ఖిలాఫతు సంఘమువారి యూరేగింపును.

అయ్యగారు:—సత్యమూర్తిగారి కిదెట్లు తెలియును? ఇదిచట్టముయొక్క నిరంకుశత్వముదప్పు చేరుగాదు. ఎవరినైన వివాహాత్మకపు టూరేగింపునం దుండగూడదని గూడ నిష్ఠ నిషేధింపవచ్చును. ఎవరో పదిమంది మనుష్యు లని ఖిలాఫతు సంఘమునకు జెందియున్నారని పోలీసువారు చెప్పవచ్చును. నిజముగ వారట్టి వారుగాదు. ఎవరు ఆ సంఘమునకు జెందిరో యెవరుగారో తెలిసికొనుట సత్యమూర్తిగారికెట్లు శక్యమగును? నేనాసంఘమువారిలో నొకడని పోలీసువారు చెప్పియుండవచ్చును. ఒక హైకోర్టు న్యాయాధిపతి ఆసంఘములోనివాడని వారు జెప్పవచ్చును. ఎవరికి తెలియును? అందుచేసి యిట్లుచేయుచు నుత్తరవుల జారీ జేయుట నపాయకరము. సత్యమూర్తిగా రేమి జేయుటకును వీలులేదు. ప్రతిమనిషిని ఖిలాఫతు సంఘమునకు జెందియున్నాడని యనుమానింప వలయును. పోలీసువారిచర్య లు గాఢములు. వారేమి జెప్పవలెనో యెవరికిని తెలియదు. "మదరాసు ఖిలాఫతుకుమిటి అను దానికి సంబంధించి రని చెప్పబడిన" ఎవరిచేత జెప్పబడిన ఎవరికి? ఇట్టి అస్పష్టమైన యుత్తరువును మే మెట్లు విరసావ వహింపగలము?

న్యాయాధిపతి:—ఖిలాఫతు సంఘమును నొకసంఘము గలదు. అదియొక యూరేగింపున జరుపును.

అయ్యగారు:— "నీవును ఇంకొందరును ఆ సంఘమునకు జెందియుండిరిని జెప్పబడినది మొదలగు నంశములుగలవు.

న్యాయాధిపతి:—అది ఖిలాఫతు సంఘమువారిచే నేర్పాటు జేయబడిన యూరేగింపు విషయము.

అయ్యగారు:—ఆ యుత్తరువునందు లేని చాలమాటలను జేర్చి చదివినగాని యిట్టి యర్థమురాదు.

న్యాయాధిపతి:—ఖిలాఫతు సంఘమువారి యూరేగింపున కలసి పాల్గొనగూడదని యర్థము.

అయ్యగారు:—ఖిలాఫతు సంఘమువారిచే నడుపబడు యూరేగింపని యం దెక్కడనులేదు. మేజిస్ట్రేటుగారిచే జారీ చేయబడిన యుత్తరువు సార్థముగనుండవలె నని చట్టమేమైనగలదా? మీ రీ యర్థమును కొన్ని మాటలలోనే చెప్పిరి. మీరు జెప్పినది సరిగను విస్పష్టముగను నున్నది. కాని మేజి

స్ట్రేటుగారి యుత్తరువు వట్టులేదు. ఖిలాఫతు సంఘముచే నడుపబడు యూరేగింపు" అను నవిఅయుత్తరువునందు లేవు.

న్యాయాధిపతి:— "ఖిలాఫతు సంఘమునకు సంబంధించిన చాలమంది మనుష్యులు" అని యుత్తరువునందు గలదు.

అయ్యగారు:—అది స్పష్టముగ నున్నది. ఆయూరేగింపులోని వారు ఖిలాఫతు సంఘమునకు జెందినయెడల నది నిషేధింపబడినది.

న్యాయాధిపతి:—లేక, అది ఖిలాఫతు సంఘమువారిచే నడుపబడినయెడల

అయ్యగారు:— "సంబంధము గలదని చెప్పబడిన" అనుటవలన చిక్కుగలుగుచున్నది. ఎవరిని గురించి యిట్లు ఆరోపింపబడినది. ఎవరిట్లు ఆరోపించిరి? ఖిలాఫతు సంబంధితులైనవారు నందుండక పోవచ్చును. దానికెవరు సంబంధించిరో ఎవరు సంబంధింపరో సత్యమూర్తిగారి కెట్లు తెలియును?

ఈ యుత్తరువు ననుసరించుట యసంభవము. ఆ భాగమునుమాత్రము వదిలివేయ నిండు. ఆ యుత్తరువు నంతను వదిలి వేయవలె ననుటలేదు. ఇందువలన సత్యమూర్తిగారు వివాహాపు టూరేగింపునకుగూడ వెళ్ళుటకు వీలులేదు. పోలీసువారి పుస్తకములలో పదిమంది పేర్లుండవచ్చును. ఖిలాఫతు సంఘమువారిక వివాహాపు టూరేగింపు జరుపుచున్నారనుకొందము. ఈ యుత్తరువువలన నా యూరేగింపు నిషేధింపబడినా? ఆ యుత్తరువునందు యూరేగిం పెందులకు జరుగుచున్నదో వాని నాపుటకు కారణము లేనో తెలుపుట లేదు.

న్యాయాధిపతి:—అట్లు జేయుటవలన అల్లరులు సంభించునను కారణము ప్రత్యక్షముగ తెలియుచునే యున్నది. అది నిజమగునోకాదో. మేజిస్ట్రేటు అల్లరులు గలుగునని యెంచెను. ఖిలాఫతు సంఘమువారు యూరేగింపు జరుపుటవలన అపాయము గలుగునని తలచియుండవచ్చును.

అయ్యగారు:—వివాహాపుటత్వవసందర్భమున గూడనా? (నవ్వు)

న్యాయాధిపతి:—ఈరేగింపును మేజిస్ట్రేటు నిషేధింప వచ్చును. అది వ్యక్తియొక్క అపాయకరమగు ప్రవర్తననుబట్టియుండును.

అయ్యగారు:—అదివ్యక్తిమీదకంటే అధికారిమీద నాధారపడి యుండును. (నవ్వు)

న్యాయాధిపతి:—ఎవరయినను ఒక ప్రదేశమున నుండుట అపాయకరము. మేజిస్ట్రేటు దలచిన యెడల ఆమనిపి ఆ ప్రదేశమున నుండగూడదని నిషేధించుచుగాని ఆవ్యక్తిని నిషేధించుటలేదు.

అయ్యగారు:—మహమ్మదీయు లెవ్వరును లేని ఒక యూరేగింపునందు సత్యమూర్తిగా రుండు ననుకొనుదు.

న్యాయాధిపతి:—మహమ్మదీయులు రావచ్చును. అల్లరులుజరగవచ్చును. ఈవిషయములో నెంతవరకు కోర్టువారు జోక్యము పుచ్చుకొనవచ్చు ననుచది ముఖ్యము. అది మేజిస్ట్రేటుగారి యిష్టము. నాదికాదు.

అయ్యగారు:—ఆజేసింపబడిన భాగము చాలస్పష్టముగనున్నది. ఉత్తరువునందాభాగము తిసివేయవలెను.

న్యాయాధిపతి:—యుత్తరువును నేను తొలగింపజాలను.

అయ్యగారు:—సత్యమూర్తిగా రాదినమున నెనేటు సభకు వెళ్ళవలయును. వారు వెళ్ళుచుండగా నితరులు వారివెంబడించినచో వారేమియు చేయజాలరు. ఆజేసింపబడినభాగము దీసివేసినయెడల నేమియు చిక్కులేదు. మేజిస్ట్రేటు ఇష్టము వచ్చినట్లు యుత్తరువు జేసినయెడల హైకోర్టువారు దానిలోజోక్యము పుచ్చుకొనవలయును.

న్యాయాధిపతి:—ఇప్పుడేమి చేయవలెను.

అయ్యగారు:—అధికారమును గురించి ప్రశ్నించుట లేదు. అస్పష్టమగు నుత్తరువులు జేసినయెడల హైకోర్టువారు జోక్యము కలుగజేసికొనవలెను. సభ విషయములో స్థలము, కాలము, స్కోప్ నబడియుండలేదు.

న్యాయాధిపతి:—ఏమి జరుగునో దానియందు స్పష్టముగ తెలుపబడినది.

అయ్యగారు:—ఖిలాఫతు సంఘమునకు సంబంధించిన వారిని అస్పష్టముగ వ్రాసినయెడల నెట్లు స్పష్టముగాగలదు?

న్యాయాధిపతి:—ఖిలాఫతు సంఘమువారిచే నడుపబడు యూరేగింపున నీవు వాల్గొనగూడదనియున్నది.

అయ్యగారు:—అట్లులేదు. యూరేగింపు జరుగునని ఎవరు చెప్పిరి?

న్యాయాధిపతి:—దానియందు కరపత్రములగు... మొదలగువాని వలనని యున్నది.

అయ్యగారు:—ఎవరట్లు మేజిస్ట్రేటుకు చెప్పిరో అంత అస్పష్టముగ నున్నపు డాయుత్తరువు స్పష్టముగాదా? ఖిలా

ఫతుసంఘ సభ్యులైనవారు అక్కడనుండక పోవచ్చును. విషయము నేను నేరమారోపింపబడవచ్చును. సభ జరుగునట్లము కాలము గూడనందు తెలుపబడలేదు.

న్యాయాధిపతి:—తిరువళ్ళిక్కేజీ వీచియొద్దగాని, మదరాసులో మరెక్కడనైనకాని.

అయ్యగారు:—ఎప్పుడు?

న్యాయాధిపతి:—24 గంటలలో నున్నా. 24 గంటలలోను సభ జరుపగూడదను నపుడు స్పష్టముగ నే యున్నది. నేని యుత్తరువులో జోక్యము పుచ్చుకొనటకు వీలులేదు. ఖిలాఫతు సంఘము వారిచే నేర్పాటు జేయబడిన యూరేగింపు యని స్పష్టముగ నున్నది. ఎవరు ఖిలాఫతును సంబంధము గలవారో తెలియదన వచ్చును. అపుడు ప్రాసిక్యూటరు జేయబడినను నేరస్థాపన జేయుటకు వీలులేదు. పట్టణ వీధులందు సుఖముగా దిరుగవచ్చును.

అయ్యగారు:—కోర్టులుండగా నిట్టి యపాయములలో నెందుకు దిగవలెను?

న్యాయాధిపతి:—నా కక్షి దారుడు రాజభక్తిగల పౌరుడు. అతనుపట్టణలోనికి వెళ్ళుటవలన అల్లరి జరుగదు. అందుచే నెప్పుడును కష్టములు సంభవింపవు.

ఆ యుత్తరువునందు ఆజేసింపబడిన మాటలు చాల విశాలముగ నున్నవనియు, విషయ ఆ యుత్తరువు ఒకదినమునకే వర్తించుటచే జోక్యము పుచ్చుకొనుటవలన లాభము లేదనియు తీర్పుజెప్పిరి.

రాజుద్రోహనేరము

ఎస్. ఎస్. రామస్వామిఅయ్యగారు

ఎస్. ఎస్. రామస్వామిఅయ్యగారిమీద 124 ఎ. 158 ఎ. 505 సెక్షనులక్రింద నారోపింపబడిన రాజుద్రోహనేరమును గురించి 23 వ తేదీన చీఫ్ జెడ్జి మేజిస్ట్రేటుగారు విచారించిరి. ముద్దాయి తరఫున ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు, ఎస్. సత్యమూర్తిగారు వాదించిరి. క్రౌన్ ప్రాసిక్యూటరు, కె. పి. మిసెన్ గారు, కె. ఎస్. జమరామయ్యగారును ప్రభుత్వపక్షమున వాదించిరి.

క్రౌన్ ప్రాసిక్యూటరుగారు ముద్దాయి హిందూపుత్రులలో పకటించిన వ్యాసములనుగురించి చెప్పిరి.

ప్రభుత్వపక్షమున ఆర్. వీరరాఘవయ్యగారు సి. వి. డి. డి. పుట్టి నూపరెంటెండెంటు) కృష్ణస్వామి అయ్యగారు (జోయంబత్తూరు డి. సి. క్లక్ కోర్టు ఇర్రావారు) ఎస్. కస్తూరి రంగయ్యగారును విచారించబడిరి. తుదివారు హిందూపుత్రుల చందాదారులట్టిని హాజరు పెట్టిరి.

1,2 సాక్షుల క్రౌన్ పక్షము నిలిపియుంచబడినది. ప్రభుత్వనాయవాది మలబారునుండి కొంతమంది సాక్షులను రప్పింపవలయుననియు, అందుకు వ్యతిరేకమున నయినయు కోరెను. ముద్దాయితరఫు న్యాయవాదులు కొన్ని తార్కికములను జూడవలయుననియు వ్యతిరేకిరిరి.

కేసు 28 వ తేదికి వాయిదా వేయబడినది.

మావలాల విషయము

సహాయనిధి

అలహాబాదులో బీదరుపుత్రుల కాలనని చేయు న్నది. విరాళములు వచ్చుచున్నవి. గవర్నరు సర్. బట్లరుగారు 200 ను సర్ పోర్టరుగారు 100 ను రు. మా. చింతామణిగారు 150 రూపాయలును యిచ్చిరి.

నేషనలు హిందూమురాలలీగు

ఈలీగు సభ్యులు మలబారు సహాయనిధికి ధనమును సమకూర్చవలెనని హామీరూపము లీగు బొంబాయికాఖివారు తీర్మానించిరి.

ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రకటనము

నేన యొకచోటికిపోయి అల్లరులను తొలగించి మరల నచటనుండి పోవగానే అల్లరులు తిరిగి కలుగజూడ చేయుట కెచటను గూడ తగినంత పోలీసుదళము లేదని 7 వ తేదీని నేనాని తంతునంపెను.

మన్నారుపూటు ఎలియనాయరు కేసు

ఈ ముద్దాయి పక్షమున నంజంటు గ్రాంటుగారు వాదించెదట. గాన 31 వ తేదీ వరకును వాయిదా యిచ్చిరి కోర్టుగా విచారణకర్త లంగీకరించిరి.

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల

బంధు

కృష్ణాజిల్లా బందరులోని శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల
తరఫున ఈవిషయం పండుగకు చందాలు వసూలుచేయు నిమిత్తం
ఈ క్రింద వ్రాయబడినవారు ఆయాపురములు, గ్రామములు
వచ్చుచున్నారు. కాన పురవాసులును, గ్రామస్థులును వారికి
తగు సహాయంచేసి విరివిగా చందాలు సోపానముగా చేయవలెను.
కొండిపర్తి వీరభద్రాచార్యులుగారు - అనంతపురంజిల్లా,
హిందూపురం, పెనుగొండ ధర్మవరం, అనంతపురం గుత్తి,
తాడపత్రి,
పెండ్లాలు వెంకట సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు - గోదా
వరిజిల్లా పితాపురం, చిత్రాడ, లక్ష్మీనర్సాపురం, కాట్రాపుల
పల్లి, సామర్లకోట, జగ్గంపేట, పెద్దాపురం.
క్రాపరపు నరసంహంగారు - కృష్ణాజిల్లాలోని గూడూరు
పల్లభ జోష్యుల లక్ష్మీనారాయణగారు కృష్ణాజిల్లాలోని
గుడివాడ, చుట్టుపక్క గ్రామములు.
ఘనగాం వెంకటాచార్యులు కృష్ణాజిల్లాలోని పాలకోట
నర్సాపురం.
చిల్లరిక శ్రీనివాసరావుగారు - కృష్ణాజిల్లాలోని కవిశేష్య
రపురం, విశాఖపట్నం, విజయనగరం.
దర్శా జానకిరామయ్యగారు - కృష్ణాజిల్లా తిరువూరు
తాలూకా.
మోదుకూరి విశ్వనాథంగారు - విశాఖపట్నంజిల్లా అన
కాపల్లి, ఎలమంచిలి, గోదావరిజిల్లాలోని తుని.
సున్న సుబ్బారావుగారు - నెల్లూరు, బుచ్చిరెడ్డిపాలెం,
అల్లూరు.
పత్తి రామకృష్ణారావుగారు - కాకినాడ
పాలపర్తి అంజనేయులుగారు - తెజవాడ, గుంటూరు,
నర్సారావుపేట.
పోరంకి శాస్త్రిరాజుగారు - కృష్ణాజిల్లా ఉయ్యూరు,
మేడూరు.
చెరుకువాడ వెంకట నరసింహంగారు - గోదావరిజిల్లా
రాజోలు, అమలాపురం, రామచంద్రపురం తాలూకాలు.
చెరుకువాడ వెంకట నరసింహారావుగారు - చన్నపట్నం.
కోపల్లె మానుమంతరావు.
అధ్యక్షుడు, ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, బందరు 20-10-21.

గోదావరిజిల్లా కార్మికుల సంఘము
25-1-21 మొదలి 15-10-21 వరకు జమాఖర్చు
జమ:- కాకినాడ తాలూకాలో వసూలు వా, 18162-3-8
పెద్దాపురం తా, 818-8-5 రామచంద్రపురం తా, 163-6-0
రాజోలు తా. ఆంధ్ర. జా. సంఘమువారికి పంపించినది,
1000-0-0 అమలాపురం తా, డిల్లీ, 4000-0-0 గ్రామ కాం
గ్రెసు సంఘసభ్యుల ప్రవేశ రుసుములు వా, 2124-11-0 జా.
విద్యాయము, 50-0-0 కార్మికుల సభ్యత్వమునకు చందా వా,
189-0-0 మొత్తము 21502-12-9.
ఖర్చు:- ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘమువారి కారాకు
11058-11-9 రాజోలు తా. పంపించినది, 151-0-0 ప్రసార
కుల జీతములు, 8761-8-9 ప్రయాణపు భోజనపు ఖర్చులు
2381-12-3 జా. విద్యాలయము, 837-8-5 సాదరు, 646-6-0
అచ్చు కాగితము, 518-13-3 రెంటివార్తలు, 115-3-0 ప్రేషనరీ,
42-14-9 పోస్టేజి 172-1-9 వార్తాపత్రికలు, 21-6-0 పుస్తక
ములు 61-4-6 ఆఫీసు ఆర్డె, 102-10-9 తుని పంపించినది,
50-0-0 బట్టలు కాలా 183-2-0 రాటుములు 297-7-6 మాది
కాలా 56-10-0 స్వరాజ్యబోధిని, 29-8-0 నూలు కాలా
10-5-0 నిలవ 1064-7-0, మొత్తము 21502-12-9.
బులును సాంబమూర్తి,
కార్యదర్శి.

ఈనెల 14 తేదీన, రాజంపేటలో గ్రామపంచాయితీ
నేర్పణకు తహశీలుదారు విచ్చేసి గ్రామస్థులకు కమిషన్ గా
నెవ్వరును రాలేదని ఒకరు వ్రాయుచున్నాడు.
నిర్దష్టముగ తయారచేయబడిన శాస్త్రీయ ఔషధములు,
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో వారకును.
తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని
కాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
మేనేజరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,
19, హాంస్ రోడ్, హంటురోడ్ - మదరాసు.

గుంటూరు పి. డి. ము. కోర్టులో

I. P. 6/1921.

మధ్య రామమూర్తి - పిటిషనరు.
ఎడవి

కోర్టులో శ్రీ రామమూర్తి వగయిరా - రెస్పాండెంట్లు క్రిడెటర్లు.
పిటిషనరు క్రిడెటర్లకు యత్నవలసిన బాకీలు యివ్వ
బాలక రాఖులు చేసుకొన్న యిక్ సావ్యెస్ పిటిషన్ విచారణ
కోర్టు గుంటూరు అఫిషియల్ రికార్డులలో కోర్టులో
8-11-9121 వ తేదీకి వాయిదా అయివున్నది గాన యెవరికైన
అక్షేపణ లభ్యయెడల ఆ రోజున ఫల 11 గంటలకు
స్వయముగా గాని స్టేట్స్ ద్వారాగాని హాజరై తెలియపరచు
కొనవలయును. (8218)

Guntur } A. Narayana Murthy.
21-10-1921. } Pleader.

వకతుని

కల్పం వీరయ్య కుమారుడు రావలింగము వగైరాలమీద
నెల్లూరు డి. ము. కోర్టులో

ఫయల్ అనల్ నెం 411/1921.
కల్పం బస్తి మూలపేట శాశ్వతమునకు ఫర్డ్ టి సుబ్బయ్య
పు థ్ బాబయ్య ను నెను Specific performance కు
దావా తెచ్చియున్నాడు. ఎదిరు దావా ఈనెల 31-వ తేదీకి
వాయిదా వేయబడియున్నది. కాబట్టి యీనెంబరు రెండవ
ప్రతివాది యగు కల్పం రావలింగమునకు తెలియపరచడము
నకు గాను యీవిషయము ప్రకటించడమైంది.
నెల్లూరు } (5d) కా - రామరావు,
20-10-20. } వాదీ ప్లేడరు.

తెల్లతెగడ

100 ముఖగులు 192 జనవరి 1-వ తేదీలోగా
కానలెను. సప్తచయ్యలవారు ధరిలు సహితముగా
1921 డిసెంబరు 1-వ తేదీలోగా మాదిరిలో
తెండిర్లు బాపవలయును.
డాక్టరు, ఆచంట లక్ష్మీపతి చి వ.
(మేనేజింగ్ డైరెక్టరు) ఎం. బి. సి. యం.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ లిమిటెడ్,
19 హాంస్ రోడ్డు, హంటురోడ్డు మదరాసు

ఒక గొప్పలాంము

గొప్ప 115 లు వెల్లింబిన గొప్ప 500 మీ అసంతరం మీ
వార్డు వాగుల కిన్యబహు. ప్రతి సంవత్సరం లాభము పంచివెట్టి
బడును. గొప్ప 1000 క్షేత్రీ లేక ఋణ మిక్యబహు. 31-10-21
తేదీనకు రుసుము, డాక్టరు సర్టిఫికేట్లు లేమ దాఖలులు
లిఖితం పంపుకొనును.
డి ఎన్. పోస్టురాట్స్ నెం. 287, మద్రాసు.

కుమ్మరగోగ నిర్మాణనకు నిజమైన పూచీ
ఆయుర్వేదముతో గూడ ఆంగ్లేయవైద్యము, రోగ సా
ద్యక వస్తు ప్రయోగ చికిత్స, జంతు ఆనయన ప్రయోగచికిత్స
మొదలగు అనేక వైద్యశాస్త్రములు చదువుటవలన ఆయు
ర్వేద విజ్ఞానము మాకు బాగుగ కలిగినది. అపురాపము లగు
ఒకవగుల మహాత్మ్యము పర్యవసానులగు కోదులు వర్తరావదర్శ
మిగుల శ్రమపడి కొన్ని అపాయములకులొనై నేర్చుకొనబడి
పరిశోధింపబడినది. అస్తాదశ కుష్టులు అన్ని ఆకస్థలలోను
పూచీవైన కుదర్చబడును. మా దగ్గరవుండి ఔషధము సేవించు
కుష్టురోగులు వారికి గుణము కనుపించిన కొలది వాయిదాల
వైని సాము యివ్వవచ్చును. అలాగు గుణము కనుపించక
పూర్వముగాని, రోగము కుదురవచ్చునని రోగికి నమ్మకము
పుట్టక పూర్వముగాని, సామ్యేమియు నియ్య నవసరములేదు.
ఉత్తర ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము కుష్టురోగులకు చికిత్స
చేయబడును. అట్టివారికి ఔషధములు వి. పి. గా పంపబడును.
అన్ని జాతుల కుష్టురోగులకును అందరు రోగులకును ఒకపే
దివ్య అవుషధముకాదు. ప్రతిరోగినిగిథియును రోగమును ఆలో
చించి అందులకు తగినమందు యివ్వబడును.
దీర్ఘాయు నిర్మాణ } వి. యమ్. రాజా
నాలయము. }
భీమునిపట్నము } (815)
దీర్ఘ వ్యాధులకు ఘనమైన
ఆయుర్వేద వైద్యులు.

అమ్మకమునకు

గొప్ప 3 లు మొదలు గొప్ప 5 ల వరకు ధరగలది.
నూలువడకు రాట్టుములు మావద్ద సిద్ధముగా నున్నది.
రోజు, పేటకట్టనో తయారైన గొప్పనోపకరములుమాడ గలవు.
వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాసుము.
S. T. Murthy & Co.,
60, P. V. Covil Street, Rayapuram, Madras.

ఆరోగ్యమార్గము

శ్రీ గొప్ప చుహాత్త ప్రణీతము
విషయసూచి :- మొదటిభాగము: 1 ఆరోగ్య
మనగానేమి, 2 శరీరము, 3 గాలి, 4 నీరు, 5 ఆహారము,
6 ఆహార నియమము, 7 వ్యాయామము, 8 దుస్తులు, 9 సంభోగ
నియమము.
రెండవభాగము:- ఆధ్యాత్మము: 1 వాయుచికిత్స
2 జలచికిత్స 3 మట్టిచికిత్స, 4 జ్వరముదాని నివారణము, 5 మల
బద్ధము, జీర్ణచికిత్సనములు, మొదలగునవి, 6 అంటురోగ
ములు-మహాచికిత్స, 7 ఇతర అంటురోగములు, 8 గర్భము-
ప్రసవము, 9 శిశుపోషణము, 10 ప్రమాదములు, నీటి గండము,
11 కాలిబులు, బొబ్బలు, 12 పాముకాటు 13 తేలుకుట్టు
మొదలైనవి, 14 శుభసంహారము.
అంగ్రీకరణము
గూడూరి రామచంద్రరావు గారిచే ప్రకటితము
అచ్చునో నున్నది
అతిశ్రీఘ్రముగ వెలుగును.
వెల 0 8-0
ఇందువల్ల వచ్చు లాభము దత్తమండలములలో కలవు
నివారణకును రాట్టుములు- మగములకును వినియోగించబడును.
కుటుంబము వెంటనే యీ దిగువవిరునామాకు
వ్రాయులెను. "సేవాసంఘము, గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా"

ఆంధ్రపత్రిక చందావిర్పాటులు

1921 వ సం॥ మార్చి మొదటితేదీ నుండియును
నీ క్రిందివిధమున చందాలు విర్పాట్లు చేయబడినవి.
దినపత్రిక సంవత్సర చందా రూ 24 0 0
" అర్ధసంవత్సరము " " 12 0 0
" మాసమాసములు " " 6 4 0
" మాసమునకు " " 2 2 0
వారపత్రిక సంవత్సరము 1-కి " " 4 0 0
వారపత్రిక సంవత్సరమునకు తక్కువ చందాకు సంపబడెను.
సంవత్సరాది సంచిక
దినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు 1 0 0
దినపత్రిక సంవత్సరపు తక్కువ చందాదారులకు 1 4 0
వారపత్రిక చందాదారులకు ... 1 4 0
ఇతరులకు 2 0 0

ప్రస్తుతము పోస్టు రూపు ప్రకారము 0-2-0
రిజిస్టరు చార్జి అధిక మగుచున్నది. మీరే ముందుగ మజి
యార్డుకు పంపిన ఈ ఖర్చు తగ్గును. పి.పి. లు పంపినచో సాము
మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు
పంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించెను.

నమకము (1842)
బంగారు వెండిరత్నముల వగలునా ఇతరవస్తువులను
వాపసు యిచ్చిన వుచ్చుకొని
వైకము ఇవ్వబడును
ఉమిడి-రామయ్య శైలి
గురుసామి శైలి కంపెనీ
25, వై నాబజారురోడ్, మదరాసు.
నకలు నాణ్యముగాను పూచీతోడను నిజమైన ధరలకు
తయారుచేసి విక్రయించుట కుంచబడును. తయారైన
తనివాటిని అతిశ్రీఘ్రముగా ఆర్డరు మీరకు తయారుచేసి
యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చి నగలు తయార
చేసికొన్నవారి కలన మా నమ్మకము తెలిసికొనవచ్చును.

జాతీయవిద్యాలయము - వంగోలు.

ఈ విద్యాలయముయొక్క పరిశ్రామికశాఖ సాహిత్య శాఖనుండి వేరుపరుపబడి నూతనపరిణామము నొందియున్నది. ఇంద్రంగం కమ్యూన్ కనులు ప్రత్యేక స్థలమునకు మార్చబడి ప్రత్యేక పరిపాలన కింద పంపబడియున్నది. ఈ పనులకు నిపుణులైన యు పాధ్యాయుల నియమింపబడియున్నారు. ఈ ప్రక్రియిందాసాధ్యము నుండి వచ్చినట్టియు అన్ని విధములైన కమ్యూన్ పనులయందును అనూనమైన వైపుణ్యము గలిగినట్టియు, ఇదివరకు బ్రాహ్మ చాలాకాలము గొప్పవేతనముమీద పనిచేసి మంచి యోగ్యతా పత్రములు బడసినట్టియు నొక మహమ్మదీయుని కమ్యూన్ముపని నేర్పుటకు నియోగించియున్నారు. ఇక్కడ ప్రస్తుతము పలువిధములైన చాతులు, కత్తెలు, వంగలకత్తలు క్యాంపు కర్చీలు వస్త్రాలు, పలువిధములైన అలభ్యుతాళముతో సమానమైన వస్త్రములు ఇనుపవస్త్రములు వస్త్రా ఆనేకవలు నేర్పబడును. సుగా పనిచేయుటయేగాక అతితృప్తియును విశేషల సుపనులు జనులు జరిగించుకీయు యితరులకు నేర్పు క్తయు ఆ యుపాధ్యాయునికి గలదు. కొలదికాలములోనే వై సామానులు విరివిగాచేసి సప్లయ చేయగలుగుదుమని నమ్ము చున్నాము.

వై పరిశ్రమలు నేర్చుకొనుటకు ప్రస్తుతము 15 మంది విద్యార్థులకుంటే నెక్కువగా చేర్చుకొనుటకు వసతిలేదు. నవంబరు నెల 1 తేదీ లోపల నచ్చు దరఖాస్తులలో 15 మందిని యెన్ను కొనడమవును.

పరిశ్రమిక విద్యార్థులకు ఉచితముగ విద్య నేర్పబడును జీతము యివ్వనక్కరలేదు. విద్యార్థులు భోజనవసతులుయేర్పాటు చేసికొనవలయును. కార్యగాఢని బంధులకు లోబడవలయును.

మచిలీ పట్టణము.

బందరులో కార్మికుల సభ్యులయొక్కయు పురజనుల యొక్కయు బహిరంగసభ ఈనెల 18 వ తారీఖున జరిగింది. సుమారు 1500 మంది హాజరై నారు. అఖిలభారత కార్మికుల కల్పంగు కమిటీ వారిచే బొంబాయిలో చేయబడిన కరాచీ తీర్మానమును సభకు హాజరైన ఎల్లరును ఏకగ్రీవముగ ఆమోదిం చిరి. ఆరోజున ఆక్టోబరు 150 దక్కతులు అయినవి. ఇంకను దక్కతులు కానున్నవి-ప్రచారకులు ఇండ్లకు వెళ్లి దక్కతులు చేసికొనుచున్నారు. కొందరు శ్రీలుగూడ దక్కతులు చేసి నారు.

విజయనగరం:- ఈ నెల 18 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు మహాశ్రీ గాది వెంకట బలరామదాసుగారి అధ్యక్షత క్రింద విజయనగరపు పౌరులు బహిరంగసభ జేసి అఖిలభారత కార్మికులయొక్క సంఘాభిమానసభ కరాచీ కిలాఫత్ తీర్మానవిషయముల స్థిరపరచిరి. ఆలీసాదరులు జగద్గురు శంకరాచార్యులవారి నిష్పంధము వనమతముతో జోక్యము కలుగజేసి కొనవనిరాజీగారు చేసిన వాగ్దానమునకు భంగకరమనియు అట్టి పరిపాలకవర్గమువారికెట్టి సహాయమును జేయరాదనియు గాన ఉద్యోగులు వైనితులు జాతీయాత్మగౌరవ విధ్వంసకారణ భూతమగు వారి సేవను మానవలయునని చెప్పి రామమూర్తి గారు చదువు మాటుమాటును సభవారు నిలుచి యుచ్చరించిరి. ఆంధ్రదేశ దుగ్గిరల గోపాలకృష్ణయ్యగారు గంపలగూడెం కుమారరాజువారి సభివందించుచు జేసిన చందపతీర్మానము ఆమోదింపబడింది. అఖిలభారత కార్మికులయొక్క సంఘమువారి ప్రకటనప్రకారం డియూర నిపుటికి వేయిమంది దక్కతులు జేసి నారు.

ప్రాధికార యద్రంపెట్టి లక్ష్యోద్యోగిరావుగారు:- వీరిచే స్థాపితమయిన హనుమాన్ భీమకుటీరముకర్త తమవ్యాయామప్ర దర్శనములచూపి మాపరుల కానందము గల్గించిరి. 30 గుర్రములపకరుగల మోటారును చేతులనహాయము లేకుండామెడతో నాపుట 2000 పానులన్న కోడ్డుగోలరు (రాతిని) ను ఎత్తుట 8 అడుగుల ఎత్తునుండి ఒకయ్యవరసచే పొత్తికడుపు మీద దుమికెంచుకొనుట 3 అంగుళముల దశనగల ఇనుపగడ్డపార ను వంచుట ప్రదర్శనములు ముగిసినట్లు మ-రా-శ్రీ, ఎస్. ఆర్. రామచంద్రస్వామి అయ్యగారు ఒక బంగారుపతకము నొసంగిరి. వీరిచే రాయచేటయందు స్థాపితమైన వ్యాయామ కుటీరమును శాశ్వతముగా నిలువజేయు ధనసహాయమునకు గాను వీరు కొద్దికాలముగా తూర్పుప్రాంతములకు వెడల బోవు చున్నారు.

ఆనేకరోగములను అత్యద్భుతము భాగ్యవంతులకును వీర స్వస్థపరచియున్నది. అత్యద్భుతము లక్షణముగకగమైనది. వైద్యుల సహాయము లేకనే ఆరోగ్య మొనగడి "దేవామృతరసము" (314) ఇయ్యది సిద్ధులచే నవవేకంబబడి మహాలిఖలచేత నూతనముగ తయారుచేసి సేవజేయగా విక్రయశుభమున్నది. ఏదిధమైన పద్ధత్యములేక మనుష్యులకు వచ్చెడు సకలరోగములను చాగుజేసి ఆనేక యోగ్యతాపత్రములను బడసియున్నది. ఉపయోగించెడి విధానమును బుడ్డి వెంట పంపబడును. ఆర అవుకను బుడ్డి గ కి రు ౨. కాలు అవుకను బుడ్డి రూ ౧ మాత్రమే. వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము. వలయు వారలు దేవామృతరసము కంపెనీ, (ప్రాప్రైటరు: ములుకుట్ట నరసింహస్వామిగారు, కరూరు, ఎస్. వి. ఆర్. తిరుచినాపల్లిజిల్లా.

శివమృతతైలము

తలంటుకు మేలైనది. మెదటికి బలము. కండ్లరోగమును పోగొట్టును. వెల 6 బెన్సుల బుడ్డి రూ 1. మొత్తముగా కొనువారికి మంచి కమీషను. విశ్వనాథం సుబ్బరామవైద్య ఆయుర్వేదోపధ్యక్షులవారు, కోవూరు. (నెల్లూరుజిల్లా) (8175)

నేత్రేంద్రియము - దీనినందక్షణ

ఇది యొక ప్రత్యేకము. కన్నులున్న ప్రతివారికి అత్యావశ్యకము. వెల పోస్టుగాక రు. 0.4-0. (8197) వల్లూరి పద్మనాభరాజు, కాకినాడ.

వైద్య సరకులు! బొంబాయి స్వదేశి స్టోర్సు

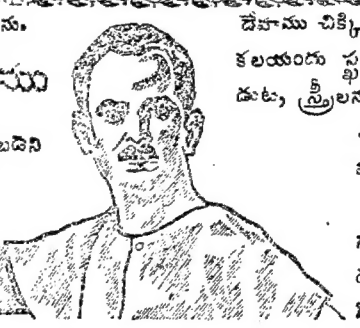
నెం. 40, 41, 42, రత్నబజారురోడ్డు, బార్లిపాన, మద్రాసు. చీరలు, రవికులు, రంగులు, కంబళ్లు, రత్నకంబళ్లు, పరుపులు, తలగడలు, పట్టు, నూలు, ఉన్ని మొదలగు పావళ్లు, చిత్రాడలు, ప్రేలట్టు ఉయ్యలు, బొమ్మలు, పిత్తిరి టిఫిన్లు, ఇతర వాటిలో నాలు రకములు, కోటు, నారపుట్టు, మొదలగు ముదీలు, స్త్రీలు ట్రంకులు, ఇనప ట్రంకులు, అశీను కుపయోగము కుపయోగము వైకము వెట్టల కాన్ వాను కేములు, బ్రీపుసంచులు, అంగవస్త్రములు, భోవకులు మొదలగునవి విధవిధముల మొదలగునవి పలువిధములమీదలలో మా యొద్దగలవు. మాదిరిలలో ఉన్నవి. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నిచటవోటు చాలదు. సిద్ధముగా స్టాకులో నున్నవి. సకల జనుల సౌకర్యము, వారియొక్క లాభమును యోచించి ఈ నూతన ప్రాంచీని తెలుచియున్నాము. బెంగళూరు, కంచి, కాకి, మధుర, నేలం, మలబారు, అహమదాబాదు, బొంబాయి, కలకత్తా, పునా, కరాచి మొదలగు స్థలములనుండియు, మరియు హిందూదేశమునందు ఇంకను మరికొన్ని ఇతరస్థలములనుండియు వారి వారి అంత నుకు తెగింట్లు వుపయోగించునున్న వెండి మొదలైన ప్రయోజనములలోనున్న వుపయోగించును తెగిన సరిగె పట్టు నూలు జువీరీ రకములను రిప్పించి, స్టాకు చేసియున్నాము. ధరన్న సరసముగా వుండును.

విచిత్రమగు స్వాతంత్ర్య చిత్రపటము

ఇంక స్వాతంత్ర్యయుక్తియు, బానిసత్వయుక్తియు నిజస్వరూపము అత్యద్భుత శిల్పనాచార్యముతో చిత్రింపబడియె. స్వాతంత్ర్యభిమానుల కిది హెచ్చరికను బురికొల్పుటయే గాక నూలు బొలుకును, చిత్రలేఖ కులకును మిక్కిలి విసోదకరముగా నుండును. (8208) కాపీ 7 అణాలు; 3 కాపీలు రూ 1 మాత్రమే } M. S. M. Row, Artist & Nature cure Advocate. Masulipatam.

విరిలైన్ ధాతువృద్ధి లేవ్యము

ఇదివరలో యెవరివల్లను కనిపెట్టుబడిని వింతయైన ఔషధము.

చురుకుదనము, నరములకు బలమును. మెదడునకుబలమును మొదలగువానిని వృద్ధిపఱచి నుఖ మిచ్చును. ఈ విరిలైన్ కదా, "కాచుకవుడో" అని లెవకగినది. దీనిని ఉపయోగించినవారికి దీని నిజము తెలియవచ్చును. ఆనేక ఆంగ్లేయ శ్రీ, పురుషులచే వాడబడి, వారిలకు నుంచి వృద్ధి ఫిక్కు పొందబడియున్నది. 32 పూటలనుండు బుడ్డి 1-కి రు 3-0. ఒక నెల ఔషధము (3 బుడ్లు) రు 9-0-0. వైనిలసము:- విరిలైన్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 377, మాంట్రోరోడ్, మదరాసు.

KAMINIA OIL - THE IDEAL HAIR TONIC

మిక్కిలి వున్నదేశమగు యిండియా దేశమునందు మెదడునకు చురక గలగుట కునుమాంద్యము వదలబడును జ్ఞానకీర్తి హుచ్చుటకును తల వెండ్రుకలకు ముఖ్య ముగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతిస్త్రీయును పులిపుకడును ముఖ్యముగా కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టర్డ్) తల వెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు కగిన శక్తుతీ తలనూనెనుండు కలవు. చుండును పోగొట్టును. కోజములకు పట్టు పంటి మెత్తనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. మరి మెంద గుటకులన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును కామినియా ఆయిలు తలనూనె అన్నిటిలోన శ్రేష్ఠమైనది. శ్రీలకుడు పురుషు లకును, పెక్కుమందికి మహోపకారము మొనరిం చినది. శేడు వీని నుపయోగించిమాడుడు. వెల ఒకబుడ్డి 1-0-0 వి. పి. చార్జి 0-6-0 అణాలు. మాదుబుడ్డు 2-10-0 వి. పి. చార్జి రు 0-12-0 అణాలు. సోర్ 5 బెట్లు. వి. పి. మణియార్ద్రు కమీషను రు 0-2-0 ప్రత్యేకము. ఆంగ్లేయిండియను డ్రగ్ అండు తెనికలు కంపెనీ. 155 బామ్బాయసిటీ, బొంబాయి. D 126, W 100.

అనాహార్యము

చీరాలవేలము-సవరణ

నిన్నటివారము చీరాలవారిసత్తు గుంటూరులో వేలము వేయబడినది. అంతటను గుంటూరు కొందరు కొనిరనియ (ప్రకటించబడినది). అది పారబాటనియ గుంటూరు లెవ్వరును పాడలేదనియు పేడు మరల తంతిచ్చుటచే పారబాటనుకు చింతియ నీనవరణను ప్రకటించితిమి. (ప.సం)

దేశీయ ఖలాఫతు కార్యాలయమును సోదాచూచుట.

21 వ తేదీ మధ్యాహ్నము పోలీసు డిప్టీ కమిషనరు కల్లీగారును చాలమంది పోలీసు సి. బి. డి. యుద్ధ్యోగులును బొంబాయిలోనున్న అఖిలభారత ఖలాఫతు స్థాయిసంఘకార్యాలయమున కాక స్మిత్ముగ వచ్చి ముఖ్యులైనవారిని అడిగిరి. అప్పుడవటనున్న మహమ్మదాబాదు వెళ్ళగా అగ్గినును వెదకుటకు కరాచీ వారంటును చూపెను. ఖటావాటను పంచిపెట్టుటతో ఆలీ సోదరులకు సంబంధము కలదనియు కిచలా గారు కార్యదర్శియనియు మహమ్మదాబాదు స్థాయిసంఘసభ్యుడనియు రుజువుపరచగల రికార్డును వారు వెదకి 11-7-1920 వ తేదీని జరిగిన సభాచర్య రికార్డును అభిభురులో 23-11-20 తేదీని జరిగిన సభాచర్య తీసికొనిపోయిరి. ఆ సభలలో మొదటిగా నిలొ డాక్టరు కచలూగారిని కార్యదర్శిగా నియోజించిరి. రెండవదానిలో మహమ్మదాబాదు సభ్యునిగా నియోజించిరి.

గంధనిషేధము

స్వదేశీతాంజలి ప్రథమభాగము (అక్టోబర్ లో ముద్రితము) ను అభిభురులో 22 వ తేదీని ప్రభుత్వమువారు నిషేధించిరి.

యావద్భారత మహమ్మదీయ సంఘసమావేశము ఆగాఖానుగారిచే ననుసరించి యీసభ 27 వ తేదీని అక్టోబర్ జరుగును. ఆంగ్ల దేశమునకు ప్రానిదులను పంపుట మున్నగువిషయములు చర్చింపబడును. అక్టోబర్ విదేశీబట్టల నిషేధము ప్రారంభమైనది.

శిల్పీ రాష్ట్రీయసభ

ఈ సభ పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి అధ్యక్షత క్రింద అక్టోబరు 26, 27 తేదీలను మధుర (మద్రా) లో జరుగును.

హిందూస్థరాజ్యసంఘము

రాజకీయసంస్కరణములను కొనసాగించుటకును అనాహార్యమునందలి నిర్మాణభాగమును నిర్మించుటకును సింఘదేశమున కరితాసప్రయోగమును ప్రతిఘటించుటకును యీసంఘ మేర్పరుపబడినది. దీనికి మా. భూర్జిగారి రథ్యక్షుడు. స్వపరిపాలనామండలి. గులాం హుస్సేనువాదాదులు గారు సింఘ హైదరాబాదుకు వెళ్ళగా భూర్జిగారు స్వాగతమిచ్చిరి. ఈ క్రింది విషయములను గవర్నరుగారికి తెలుపగోరిరి. 1. ఉద్యోగుల కఠినచర్యలకు సింఘదేశ మే తగినదని ఏల నిర్ణయించినారు? 2 బొంబాయిరాష్ట్రమునకు సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము నీయవలెను. 3 సింఘ కమిషనరుకు ప్రత్యేకాధికారమును తీసివేయవలెను. 4 ముక్కురు సముద్రపు రేవు పనిని వెంటనే ప్రారంభించవలెను. 4 ఆలీసోదరుల కేసులపట్టి కేసులను లక్షలకొలదిగా చేసినను దేశమున శాంతికలుగదు. టర్కీలో మంచినంధి చేసికొనవలెను.

దేశమునందలి యిబ్బందులను తొలగించవలెను. తేనివో కాంతి కలుగ నేకలుగదని భూర్జిగారు చెప్పిరి.

ఖలాఫతునాయకులవిచారణ

ఈ నెల 24 వ తేదీ సోమవారమునాడు కరాచీలో ఖాలిఫాదీనా హాలులో నెహ్రూగారు ఆలీసోదరుల మున్నగు నాయకుల కేసు విచారణ జరుగును. 21, 22 తేదీలను ప్రారంభచర్య జరిగినది.

వంగరాష్ట్రమున కఠినచర్యలు

23-1921 మొదలు 15-10-1921 వ తేదీవరకును ప్రభుత్వమువారు వలంబించిన కఠినచర్యలను వంగరాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రకటించిరి. 7 1/2 నెలలలోను 247 గురిని ఛట్టుకొనిరి. 144 గురిని చెరసాలకు పంపిరి. 66 గురిని స్పెషలు కనిస్టేబులుగాచేసిరి. (ఇది యొకరికి కియోవిధి.) 144 వ శక్తును ప్రకారము చాలమందికి నోటిసులు పంపిరి.

భీహారు, ఒరిస్సారాష్ట్రములందు, వాణిజ్యపరిశ్రమాభివృద్ధికి ఒకవర్తకసంఘమును స్థాపించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

వేల్పు యువరాజుగారికి స్వాగతము నిచ్చుటకు సలహాసంఘము

పంజాబు హైకోర్టువకీళ్ళ తీర్మానము.

లాహోరు, అక్టోబరు 22:- పంజాబు రాష్ట్రములో యువరాజుగారి స్వాగతమునకు సిద్ధము చేయుటకు ఒకసలహాసంఘము ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి. ఈ సంఘమునందు సభ్యులుగా నుండుట ముగ్గురు ప్రతినిధులును బంబలయు నని ప్రభుత్వ ప్రధానకార్యదర్శి హైకోర్టు వకీళ్ళ సమాజమునకు ఒకలేఖను వ్రాసెను.

వకీళ్ళ సమాజమువారు దీనిని గురించి ఆలోచించుటకు ఇంతకుపూర్వము జడ్జిగా నుండిన రాయినాహాయి మోతీలాగారుగారి అధ్యక్షతక్రింద ఒకసభ చేసిరి. ప్రతినిధుల నెన్నుకొనవలయు నని డాక్టరు నందులాలా ఎం. ఎ. గారుపహించిరి. ఈ తీర్మానమును వోటుకు బెట్టిగా నధికసంఖ్యకులు ప్రతికూలముగ వోట్లనిచ్చిరి. కొందరు తిలస్థముగా నుండిగాన తీర్మానము ఓడిపోయెను.

మైసూరుప్రజాపతి నిధులసభ

బెంగళూరు, అక్టోబరు 22:- ఆంగ్లాధికారము క్రిందనున్న భారతదేశమున కియ్యవలయునంటి రాజకీయసంస్కరణములను తమకుకూడ నియ్యవలయునని ప్రజాపతినిధులు కడపటి కోజున దివాంజీగారికి సిఫారసు చేసిరి. సభను ముగించక పూర్వము, దివాంజీగారు ఈసారి సభయందు చర్చింపబడిన అంశములన్నిటిమీద నువ్వసిందిరి-సభ్యులందరేకగ్రీవముగ యువరాజుగారికి స్వాగతమియ్యవలయునని తీర్మానించుటను దివాంజీగారు స్వాగతించిరి. శ్రీలక్ష్మి నియోజితాధికారము నిచ్చువిషయమై సానుభూతిలో వాలోచించెదన నిదివాంజీచెప్పెను. అంతట సభ ముగిసెను. తిరిగి ఎన్నడు సమావేశమగునో దివాంజీగారు చెప్పలేదు. సభ్యులకందరికి దివాంజీగారు నిందుచేసిరి.

బొంబాయిపౌరులసభ

బొంబాయి, అక్టోబరు 22:- ఈదినము సాయంత్రము పునమందరమందు బొంబాయిపౌరు లొక మహాసభచేసి ఇట్లు తీర్మానించిరి:-

(1) అభివృద్ధికాఖను మంత్రులస్వాగతముచేసి, ప్రజాయత్రకాఖ చేయుటకు వీలుగా దని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుట వ్యాయము గాదు. (2) ఈఅభివృద్ధికాఖకు సంబంధించిన కమిటీలో అన్ని పక్షముల ప్రతినిధులు ఉండవలయును. వారు సలహానిచ్చుటయేగాక, కాఖాపరి పాలనమునందు పాల్గొనుట కధికారము కలిగియుండవలయును (3) ఈ కాఖ వారు పునర్నిర్మాణ సిద్ధాంతముల ననుసరించి పని చేయుచుండవలయును. కానిప్రజలగృహములను, భూమిని వశపఱచుకొనగూడదు. (4) ఈతీర్మానములను బొంబాయిప్రభుత్వము నకును, భారతప్రభుత్వమునకును, భారతదేశపు రాజ్యాంగకార్యదర్శిని పంపవలయును.

లాలాలజపతిరాయగారు

లాహోరు, అక్టోబరు 22:- యావద్భారత వృత్తిసంఘ సభాకార్యాలయము బొంబాయి నగరమునందు గలదు గాన తాను లాహోరు బాగమునందుండి పనిచేయుటకు వీలుపడదను కారణముచే లాలాలజపతిరాయగారు సభాధ్యక్షునిపదవికి రాజీనామానిచ్చిరి. ఇతరసభాధికారులు సమాజముగ అధ్యక్షుని సలహా దీసి కొనకుండ, అన్ని పనుల జేయుచుందురు. ఇది లజపతి రాయగారికి ఇచ్చెమలేదు.

భారతశాసనములను రద్దుచేయు సంఘాధ్యక్షుడప్పజేతనపనిని ప్రారంభించినాడు. ఏగుమతి ఎగువతనకుల చట్టములనుగురించి అతడు విచారించుచున్నాడు.

సంయుక్త రాష్ట్రముల ప్రభుత్వపు స్థానికస్వపరిపాలనాంగమంత్రిగారి కార్యదర్శి పండిత యిక్ష్వాలు నారాయణగురుగారు తమపదవికి రాజీనామానిచ్చిరి. అయోధ్య అడ్డెల్లిలకు అతడు ప్రభుత్వమువారినిరోధపువర్తమునందు జేరుట కిట్లుచేసెను.

అయోధ్య అడ్డెల్లిలకు నెలెత్తుకమిటికి పంపబడినవిమ్మట ప్రభుత్వమువారు జమీందారులపక్షము వహించినట్లు అధికార తరసభ్యులకు స్పష్టమయ్యెను; గాన వారందరు నెలెత్తుకమిటియందు తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామ బెట్టిరి. రయితులకష్టముఖములను ప్రభుత్వమువారిదిల్లును తయారుచేయుటయందు జేమాత్రము గమనించలేదని తమఅనుమతిని దెలుపుచుసంయుక్తరాష్ట్రముల మితవాదసంఘాధ్యక్షుడు గవర్నరుజనరలుగారికి తంతివార్తను బంపెను.

స్థానిక వార్తలు

మద్రాసు రైల్వేరీలు స్వాముల సంఘసభ 27 వ తేదీన మహాజనసభా భవనమున జరుగును.

ఆయుర్వేదోపన్యాసములు:- 22 వ తేదీ సాయం కాలము పచ్చయప్ప కళాశాలహాలులో శ్రీ మునగాల రాజుగారి అధ్యక్షతన ఆయుర్వేదమును గురించిన సభ సమావేశమైనది. య. రామశాస్త్రి, భీషగ్రాజ పండిత వెంకటేశ్వర రావు మాండలిక, చా. రామమూర్తిరాష్ట్రీ, పండిత ఎల్. ఎన్ శర్మ మున్నగువారు రుపన్వసించిరి తెలియుచున్నది.

‘ఆంధ్రవిద్యార్థి’ అనంతపురము:- అక్టోబరు మాస సంచిక ముద్రణ మగుచున్నది. శ్రీయత్ గాడిచెల్ల హరిసహస్రత్తమ రావు, చల్లా శేషగిరిరావు, గానాల, రామమూర్తి, శతావధాని డి రాజశేఖరము, సుధాకరదుర్మున్నగు సుప్రసిద్ధులవ్యాసములకు దోడుగ, సామదాయక విజ్ఞానమును తేటతెల్లముగ బోధించు నట్టి మరియితరవ్యాసము కొన్ని కలవు సంచిక అపూర్వమగువ్యాసములతో నిండి, నవంబరు నెల మూడవతేదీలోపున వెల్లడి కాగలదు. కై ప ము బహుళ్యశర్మ.

‘ఆంధ్రవిద్యార్థి’ అనంతపురము:- అక్టోబరు మాస సంచిక ముద్రణ మగుచున్నది. శ్రీయత్ గాడిచెల్ల హరిసహస్రత్తమ రావు, చల్లా శేషగిరిరావు, గానాల, రామమూర్తి, శతావధాని డి రాజశేఖరము, సుధాకరదుర్మున్నగు సుప్రసిద్ధులవ్యాసములకు దోడుగ, సామదాయక విజ్ఞానమును తేటతెల్లముగ బోధించు నట్టి మరియితరవ్యాసము కొన్ని కలవు సంచిక అపూర్వమగువ్యాసములతో నిండి, నవంబరు నెల మూడవతేదీలోపున వెల్లడి కాగలదు. కై ప ము బహుళ్యశర్మ.

నెల్లూరుసంఘము - మదరాసు:- ఈ సంఘము వారి 31 వ వార్షికోత్సవసమయమున మదరాసులోని నెల్లూరు విద్యార్థులకై యీక్రిందిపోటీపరీక్ష తీర్మానించేయబడినవి. (1) ‘పౌరభక్తమును’ గూర్చి తెలుగుభాషయందు దోకవ్యాసము. (2) ‘షేక్స్పియరు, ఓ తెల్లొనాటకములోని పక్షుకగదిరంగము-ఓ తెల్లొనాటకము’ ఓప్పజెప్పట 100 పంక్తులు (3) తెలుగునందు వక్రత్వము. విషయము ఆనాడు చెప్పబడును ఇవిగాకను పరుగెత్తుట, దుముసుట, మున్నగువానియందుగూడ పోటీపరీక్ష జరుగును. బహుమతినాడే యొసంగబడును- వివరములను తెలియజేయుచు ఈ నెలఖరలోపుగ దరఖాస్తులను క్రింది చిరునామాకు బంపవలెను- యరుగుడిపాటి కోదండరామయ్య, 87, విక్టోరియా హాస్టలు, తిరువలిక్కేసి, మద్రాసు.

వేల్పుయువరాజుగారి కియ్యవలసిన సన్మానప్రతము.

అలహాబాదు, అక్టోబరు 22:- వేల్పుయువరాజుగారికి సమర్పించవలసిన సన్మానప్రతము తయారుచేయబడినది. దానిని అంగీకరించవలసిన దని గతరాత్రి సమావేశమైన పురపాలక సంఘసభలో పండిత ఆర్. కె. మాలవ్యాగారు రుపపాదించిరి. 16 మంది అంగీకరించిరి. 7 గురుసభ్యులుమాత్రము ప్రతికూలముగ వోట్లనిచ్చిరి. తాను తయారుచేసిన మరెయ్యక సన్మాన ప్రతమునుగూడ అంగీకరించవలసినదని పండిత మహ్లాలు నెహ్రూగారు కోరిరి. 6 గురుమాత్రము అనుకూలముగ వోట్లనిచ్చిరి. 16 మంది ప్రతికూలత వహించిరి గాన ఈ రెండవ సన్మానప్రతము సభవారిచే నంగీకరించబడలేదు. సభ్యులలో నధికసంఖ్యకుల నవమానపరచుట కీసన్మానప్రతమును పండితుడు తయారుచేసి నట్లు తోచుచున్నదని ప్రావెనరు జాగారు వర్ణించిరి. ఇది పనికి మాలిన సన్మానప్రతము నిండలతో నిండియున్నది అని పండిత రాధాకాంత మాలవ్యాగారు రభిప్రాయపడిరి. సహాయరాకరణము నవలంబించిన కొందరుసభ్యులు సవరణల నుపపాదించిరి. గాని, సవరణలన్నియు ఓడిపోయెను- యువరాజుగారిని సత్కరించుటకు రు 25000 లను బోర్డువారు నెలపుపెట్టుట కంగీకరించిరి- రస్తాలను బాగుచేయుటకు రు 5000 లు, సన్మానప్రతమును, వెండిపల్లెమును కొనుటకు రు 700 లు, అలంకారములకు రు 1000 లు, పేదల కన్నదానముచేయుట, బాలురకు ఫలహారములను పెట్టుటకు రు 3000 లు, ధాన్యమును నయముగా విక్రయించుటకు రు 15000 లు, చిల్లర రు 300 లు ఖర్చుపెట్టవలయునని సభ్యులు తీర్మానించిరి.

అగ్రా, అయోధ్యదేశములజమీందారుల సభ అక్టోబరు 24, 25 వ తేదీలను జరుగును.

19 తేదీన జరిగిన చిత్తూరు జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీసభలో ఏకగ్రీవముగ కరాచీ తీర్మానము బలపఱుపబడినది. ఒక శ్రీప్రతినిధియు, పంచమ ప్రతినిధియు, తీర్మానము నంగీకరించిరి. యువరాజుగారు బొంబాయిలో దిగు దినమున, ఆంగ్లము మాసివేసి, హరతాళములు చేయవలయుననియు, గవర్నరుగారు తిరుపతి కే తెంచు సమయమున వారినికూడ నట్లే గావింపవలెననియు తీర్మానింపబడినది.

హిందూ ముస్లిము సఖ్యత

వట్టి యదావడియా?

హిందూ - ముస్లిము సఖ్యత దృఢముగాదనియు, వట్టి యదావడియేయనియు ఈనెల మాడరక రేవుకృష్ణాత్రికానంపాదకుడు తనప్రతికయందు ప్రకటించెను. గాంధీజీహస్తాదావ్యాసమును పునఃస్మరించుకొని యంగు ఇండియాప్రతికయందొట్లు సమాధాన మొసంగుచున్నాడు:

మాడరక రేవుకృష్ణాత్రికలాని వ్యాస శీర్షికనుబట్టి చూడ సఖ్యత వట్టి యదావడిగ నున్నట్లు విచిత్రమగును. కాని యీ సఖ్యత అదావడి గాకుండుటయే గాక అతిశీఘ్రముగాని ఇంతటి వాస్తవము బోధపడుచున్నదని నాయభిప్రాయము. అయినను ఈసఖ్యత చిన్ని మొలకవలె నున్నదనియు నీరు పోసి మనము బాగ్రతగ పోషింపవలసి యున్నదనియు నేనంగీకరించుచున్నాను. కాని యిదికంటెపాటకము గాదు. ఏల? ఉభయములు తమ కీ సఖ్యత లేకున్న యుద్ధవైరులము గలుగునని కనుగొనగలిగినాడు.

స్వసంఘాతే మింకను బాత్తుగ నంగీకరించు. పూర్తిగ ఒకరియందొకరికి దృఢవిశ్వాసము గలుగలేదు. ప్రాతవాసన లింకను కొన్ని మఱపునకు రాలేదు. ఎన్నికలసమయమున సమర్థతకన్న మతము ప్రాధాన్యముగ భావింపబడుచున్న విషయముగూడ నంగీకరింపదగినదియే. వీని నన్నిటి నంగీకరించిన గాని సఖ్యతయందుగల కష్టములను మనమంగీకరింప జాలము. ఉభయసంఘములును ఈకష్టముల నంగీకరించి క్షీణింపని పురస్కరించుకొనక సఖ్యతను పెంపొందింప ప్రయత్నించుచుండ 'అదావడి' యని వ్యవహరించుట యధర్మము.

గోవధ మాన్యవలసినదని కిలాఫతుసంఘములు కోరినను, మహమ్మదీయు లీమాటలను చెప్పివెట్టుచుండలేదని యనుట య సత్యము- కిలాఫతుప్రచారకులు మహమ్మదీయులు- వీరే గోవధ్య కూడదని చెప్పవలసింది- ఇది యొకవిచిత్రకార్యము గాదా! రెండవవిషయము- ఈ కిలాఫతు ప్రచారకుల ప్రయత్నముల కాశ్చర్యకరమగు విజయము గలిగెనని నేను చెప్ప సాహసించుచున్నాను - ముసల్మానుప్రచారకు లీ గోసంరక్షణబాధ్యతను సంపూర్ణముగ తమవై వైచిత్రిని- బాంబయిలో చోటాని, కాత్రిగారులవంటి ముసల్మానునాయకులు వందలకొలది గోవులను హంతకులవారినుండి తప్పించి వానిని హిందూవులకు సమర్పించి వారి కృష్ణతకు బాత్తులై యుండలేదా?

హాలానామహమ్మదాలియు నేనును ఒండ్రుల యంతరంగికవిషయములలో జోక్యము కల్పించుకొనమనుట సత్యమే. కాని నిష్కాపట్యంబంధమునందు మాయిరువురు ను మించుట దుస్సాధ్యము. సఖ్యత మాకు వట్టిప్రదర్శనము గాదు. ప్రాణముల వైత గోలోవుచున్న గాని సఖ్యతను మాత్రము కఠించుకొనము. మేము కలసి యిన్ని ప్రయాణముల చేసితిమి. ఒక్క మాటైనను మాలోమాకు భేదములు గలుగలేదు. మాలోమాకు రహస్యములేలేకుండెను. విమర్శనము మిగుల క్రూరముగ న్నిశ్చింతి వాక్యములందుగలదు. "ఇరువురముపాన్యాసభోగిని గమనించి నూత్నముగ మీమాంస చేయ మొదలిడిన యొకరు ఎక్కడనో యుండు క్రుత్తిమీద నెక్కువగను మరియొకరు భారతన్యారాజ్యముమీద నెక్కువగను లక్ష్యము నుంచుచున్నట్లు బోధపడగలదు; మాయిరువురమును భిలాఫతునందు లక్ష్యముగలదు. హాలనామహమ్మదాలికి మతవిశ్వాసమువలనను కిలాఫతు సంరక్షణము చే గోసంరక్షణమునకు బలము గలుగునని నేను విశ్వసించుటవలనను మాకిరువరకును అట్టిలక్ష్యము గలదు. మాయుభయల మతసంరక్షణమునకును స్వరాజ్యము అవమగుటచే, స్వరాజ్యసంపాదనమున కిరువురమును కృషిసల్పుచుంటిమి. ఇది మిగుల యత్నశ్రద్ధామగు పరమార్థముగ నుండకపోవచ్చును. కాని యిందు దాపటీకములేదు. భారతకై మూలమున కిలాఫతును సంరక్షించిన స్వరాజ్యమును సంపాదించుటయే యని నాతలంపు. మతమునకు ప్రేమ యాధారము. ఆలొగుననే మాయుభయ మై త్రికిని గూడ ప్రేమయే పునాది. ఒకసంఘమువారె పుట్టికిని ప్రేమపూరితులై యుండిరని మన జాతీయం దైకమత్యము దృఢముగ నెలకొనిపోవును. అధికసంఖ్యాకులగు బెంగాలీయునల్లములకు బోధపడులాగున హాలానామహమ్మదాలి నూటలాడునని వ్యాసమునందు వ్రాయుట యక్రమము. సులభముగా బోధపడుటలే అతడు ఉర్దూ మాటలాడ బ్రయత్నించుచుండె నని నాకు తెలియును.

ఒండ్రులను విశ్వసించుకొనజాలక పారలృత్త్యము తప్పనిసరి యని తలచు హిందువులు మహమ్మదీయులు కొందరు ఉడుచును. ఇట్టి యూహలుండుటచే స్వరాజ్యసంపాదనమునకు కొలము వృథ యగును. రెండుసంఘముల మధ్య తగవు

లున్నను తప్పులేదుగాని పారలృత్త్యము మాత్రము అనర్థకమని మనమింకను స్పష్టముగ కనుగొనలేదు. మనలో నొకరితో నొకరు తగవులాడకుండ బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారధిపడుచున్నారని యెవరైనను తలంచితేమో! అదియే వాస్తవమగుచో, మనలను మనయిష్టమువచ్చినట్లుల వదలివెట్టి తగవులాడుకొననిచ్చిన, మనయుభయుల మగంటిమికిని, మతములకును, దేశమునకును, అంతర్రేయోదాయక మని నేను తలంచుచున్నాను. ఆవేళపూరితల మగుటకు మనముతగవులాడుకొనిన అది యొకక్రొత్తవిషయముగాదు. తమదేశములో కాంతి నెలకొనుటకు పూర్వము ఇంగ్లీషువారు ఇరువదియొక్క సంవత్సరములకాలము తమలోలాము హోరాహోరిగ పోరాడుకొనిరి. ఫ్రెంచివారు కిరాతకులవలె పోరాడుకొనిరి. ఇట్టిపోరాటము ఇటీవల మనము విని కని యెఱుంగము. ఆమెరికనులు తమస్వరాజ్యమును ప్రతిష్ఠించు కొనుటకు పూర్వము ఇంతకన్న బాగుగా ప్రయత్నించుచుండిరా? మనలో మనము పోరాడుకొనవలసినవచ్చునని మనము పిరికితనమును అలవడజేసికొనవలసినదేనా? వ్యాసకర్త గూడ మనవలెనే హిందూముసల్మాను సఖ్యతను ఆపేషించును. అయితే మొదటినుండి చివరవరకు సంపూర్ణమైనవారు అవసరమని యతనియభిప్రాయము. ఆమార్పును తాను స్వయముగ నూచింపక చదువరులకు విడిచివెట్టివాడు. ప్రారంభదశలోపం క్రిభోజనములు అంతర్వివాహములు ఉండవలెనని యతడు కోరుచున్నాడు కాబోలు. ఈరెండుమార్పులవలన గాని స్వరాజ్యము ప్రతిష్ఠితముగాదని తలంచుచో కనిసము ఒకతలాబడుముత్యమైనను మనము వేచియుండవలసి వచ్చును. దీని కర్తవ్యమేమి? హిందువులక తమ మతమును విడనావలయునుగాదా! ఈరెండుమార్పులను తప్పుగ నేను తలంపనుగాని అవి ఆచరణ యోగ్యములు గావని మాత్రము పలుకుచున్నాను. హిందువు తనమత మునందును, మహమ్మదీయుడును తనమతము నందును సంపూర్ణభక్తివిశ్వాసములు గలిగి యుండియు ఉభయములు సఖ్యులుగ నుండుటయే మన ప్రస్తుతయుద్ధమసిద్ధాంతము. కావుననే హిందూముసల్మాను సఖ్యతకు అలీ సోదరులును నేనును ఋజువుగ ప్రవర్తించుచుంటి మని హిందూముసల్మానులకు వందల కొలది పర్యాయములు పునస్సంజించి యుంటిని. మాకిరువురకును మామామతములందు భక్తి గలదు. అలీసోదరులయందు నాకు గౌరవ మెంతయధికముగ నుండినను నా కూతురిని సోదరుల కొడుకులలో నొకరి కిచ్చి వివాహము చేయ నొల్లను. ఒకవేళ నాకుమారుడు హిందువుగ నుండియు సంస్కరణమున కిష్టపడిననుగూడ నాకుమారునికి వారు తమ కూతులనీయ నొల్లరనిగూడ నాకు తెలియును. నేను సోదరుల మాంసాహారములందు పాల్గొనను. వారు నాయావిశ్వాసమును గౌరవింతురు. ఇట్లుండినను, అలీసోదరులు నేనుపరమ స్నేహితులుగ నున్నాము. మా స్నేహితులను మించిన ఇట్టిస్నేహితులు, ఇట్టివారు మరిముగ్గురు కన్పించుట యగుదు. సఖ్యత యన్యతముగాదనియు, ఉభయసంఘములయందు విశ్వాసముంచుకొనినూడసఖ్యముగాపాడ సాధ్యమగుచున్నవనియు చదువరులకు నివేదించుచున్నాను. బ్రిటిషువారి ప్రవేశము లేనప్పుడు సోదరులుగాని వారిస్నేహితులుగాని నాస్వాతంత్ర్యము నా మతమును భ్రష్టపరతురని యిందుకేనియు భయపడువాడను గాను. నావంటివారిని పంపించుమందిని సోదరులలో నొక్కడు ఓడింపగల కై యున్నది. అయినను, నా విశ్వాసమునకు రెండు ఆధారములు గలవు. మొదటిది, భగవంతుడు తన యాశీర్వాదము తప్పక సుంరక్షించును. రెండవది, అలీ సోదరులును వారిమిత్రులును పూతచరితులు, విశ్వాసపాత్రులు. మాలో మేమెట్లు సహనభావముతో మెలగుచుంటిమో ఆలాగున దేశములోని యుభయసంఘముల వారెల్లరుగూడ ప్రవర్తించిరని సఖ్యత సుసాధ్యమగును.

వజ్జిమోతర సరిహద్దులందలి శత్రువులు

సిద్ధా, అక్టోబరు 22:—వాజిస్థానమునందలి పరిశీతులనుగురించి ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. "వజ్జిమోతరసరిహద్దులందు మనుచులలో అబ్దుల్లా తగవారు మొండి ధైర్యముగలవారు- మాశత్రువులలో ముఖ్యమైనవారు అబ్దుల్లా తగవారే- సంధిపరతులను మేము వీరికి సెప్టెంబరు 14 వ తేదీ నిచ్చితిమి- సెప్టెంబరు 26 వ తేదీ లోగా వారివద్దనున్న తుపాకులను మాకు ఇచ్చివేసి, మేము విధించిన జరిమానాను చెల్లించవలయునని మేమాజ్హానించితిమి- దీర్ఘముగ చర్చించినపిదప, సెప్టెంబరు 28 వ తేదీని అబ్దుల్లా లీవరతుల కంగీకరించిరి. లాథాలో వారు 29 తుపాకులను, జరిమానాను మాకు ఒప్పగించిరిగాన అక్టోబరు 18 వ తేదీని మాసమరమును మేమునిలిపినాము. ఇంక అబ్దుల్లాదగ్గర అనేకతుపాకులు గలవు- ప్రతినెలకు వారు కొన్ని తుపాకులను మాకిచ్చి నేయకులసియుండును."

విదేశ వార్తలు

అప్పురునైలీషియా.

జర్మనుపోలీషుసరిహద్దులు. అప్పురునైలీషియాపరిమార్చుమును తెలుపుచు రాయబారులసభవారు దేశీయులలాభములకు ముఖ్యములగు విషయములు పరిష్కరింపవలయునని తెలిపిరి. జర్మనుపోలీషుస్నేహనువారితో రాయబారులు జరుపుటకు సంపూర్ణాధికారము గలవారినినియ మించుటకు తీర్మానింపబడెను. ఈపరిమార్చుమునకు వ్యతిరేకముగ వ్యవహరించు నెడల అవసరమగు చర్య తీసికొనెదమని భయపెట్టిరి.

వాషింగ్టనుసభ

భారతీయ ప్రతినిధుల ప్రయాణము. వాషింగ్టనుసభకు భారతీయ ప్రతినిధులు ఒలివి అను స్టీమరు మీద నవంబరు 26 తేదీన బయలుదేరుదురు. ఈసందర్భమున కాత్రిగారికి జి. ఎస్. కాల్వెల్ (హిందూప్రభుత్వ డిప్యూటీ సేక్రటరీ) గారు సిలిలు ఆడ్వేజరుగాను, కలనల్ కన్నెట్టె వెగముగారు మిలటరీ ఎడ్వేజరుగాను బి. ఎస్. బాజ్ వైగారు ఆంతరంగిక కార్యదర్శిగాను నుండురు.

ప్రధాన మంత్రిగారు.

వాషింగ్టను సభకు ప్రధాన మంత్రిగారు క్వె బానియా యను నొకమీద బయలుదేరి వెళ్లుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

డచ్చి ప్రతినిధులు.

డాక్టరు వాన్ కార్నెల్స్ గారును, ఎం. బ్లాక్ లాడు గారును, మార్చెకూగారు వాషింగ్టను సభకు డచ్చి ప్రతినిధులుగా వెళ్లెదరు.

పార్లమెంటు

కామన్సుసభలో భారతదేశమునుగురించి చర్చించుటకు సర్. డబ్ల్యు. బాన్స్ ఫోర్ట్ గారు కోరగా చాంబర్లెసుగారు కార్మిక సమస్యనుగురించి చర్చింపవలెను. కాన ప్రస్తుతము లీలులే తనియు తరువాత దాని కేర్పాటులు జేసెదననియు జెప్పెను. దీనినిగూర్చి 25 వ తేదీని చర్చ జరుగవచ్చునని కర్జను ప్రభువు గారు జెప్పిరి.

అత్యంత ప్రాచ్యదేశ సమస్య

అంగ్లదేశ విధానము. అత్యంత ప్రాచ్యదేశ సమస్యను నివృత్తిపాతముగను, కాంతిస్థాపన నొనర్చుకొనున పరిష్కరించుటలో ఆమెరికాకు సహాయపడెదనని కామన్సు సభలో ప్రధానమంత్రిగారు జెప్పిరి.

ఇర్లండు సమస్య

సంధిసభ భగ్నుమగు ననుభయములేదు. అంగ్లప్రతినిధుల సద్యావములు ఇర్లండు ప్రతినిధులకు నచ్చెను. విశిష్టసభలో సోతు యూనియన్లు ప్రతినిధులుగా లాభమిడిలేటనుగాను మరి ఇద్దరును నియమింపబడిరి.

యుద్ధఖైదీల మార్పు

తురుష్కయుద్ధ ఖైదీలు మార్చునండి కాన్స్టాంటినోపిలుకు చేరినటు నిజముగాదు. సాధ్యమైనంతవరకు గట్టుజేయబడును. ఆంగ్లేయుద్ధ ఖైదీలను తురుష్కులు వివేచింపింపున టైర్పాటు జేయబడెను. అంగ్లఖైదీలను అక్కడక్కడనున్న తురుష్కపోర్టులకు బంపుటవలన యుద్ధఖైదీల నెట్లు మార్పుకొనెదరో యూహ్యముగ నున్నది.

పారిస్ బాంబు గుట్ట

పారిస్ లోని ఆమెరికను రాయబారుల కొక పార్సెలు పంపబడెను. దానిని ఒక నేనకుడు విప్లవమండనదొక బాంబు ప్రేరిత. దీనికి కమ్యూనిస్టులు కారణమని దెలియచున్నది. ఆమెరికాలో ఇద్దరు ఇటలీ మనుష్యులకు ఉరిశిక్ష విధించుటచే నిట్లు చేయబడెనని తెలియుచున్నది. బాంబు ఇంగ్లీషువారిచే చేయబడినట్లు గానించుచున్నది.

ఈజిప్టు జాతీయవాదులు

పోలీసులతో పోరాటము. జెగూల్ పోషాగారు గిర్గాకు వచ్చినపుడు పోలీసువారికిని ఒకగుంపునను జరిగిన పోరాటములో 9 మందికి పోలీసువారికిని 15 మందిప్రజలకును తొల్లుల తగిలెను. పోషాగారిని కన్ఫివర్షిగనీయలేదు. ప్రజలు ఊరువదలరాదని ఆజ్ఞాపింపబడిరి.

అప్పురుఈజిప్టులోని పోషాగారినిగారి వారియనుచరులనుగాని రారీయరాదని గవర్నరుగా రాజ్ఞాపించిరి.

ఇకను శస్త్రమక్కరలేదు.

(3188)

శ్రీ దక్షిణామూర్తి, ఉయ్యూరు (యస్టేట్) సంస్థానాధిపతులచే పోషింపబడుచున్న శేటిపు డాక్టరు అబ్దుల్ ఆజీజు సాహెబుచే సుప్రసిద్ధముగా తయారుచేయబడి అనేకయోగ్యతాప్రకరములు డెడలిన నుండుల వివరము:—

1. సిల్వరు పువ్వుకర— ఇది రావపుండ్లు, మేహరణములు, ముఖసంబంధమైన రణములు, తుపాకిబెబ్బలు మాన్యును. శరీరములో చిక్కినవన్న తుపాకిగుండ్లు, గాజు ముక్కలు, యినుపముక్కలు వగైరాలు ఆపరేషనులేకనే బయటికి తీయుటకు పనికివచ్చును. కత్తిపోట్లు వగైరాలున్నూ, గోరుచుట్లు, తామర, కణుపుకెట్ట, గజ్జి, కర్పాజీ, మదమ నూలులవగైరాలు, ఆమోఘముగా తయారును. యావత్తు జీర జంతువులకు గాయములకు, జబ్బులకు పనికివచ్చును.

వెల తులం 1-కి రు 5-0-0.

ఒక కేసుకు పావుతులంవంద 50 పోవును.

2. సిల్వరు లోషను— ఇది నోటిపూత, కాలిన పుండ్లు, రక్తనాళములనుండి కాయున్న రక్తము నాపుటకున్న పువ్వుయోగించును. గనేరియాను మాన్యుటలో దీనికి మించిన మందు లేదని వాడుకకలన మీకే తెలియగలదు.

వెల 1 అవున్న బుడ్డి రు 1-0-0.

3. పాముకాటుకుముందు— బుడ్డి 1-కి రు 1.

4. కాభియాత్ సులేమాని— ఇది యువాని కాస్త్రము ప్రకారముగా తయారుచేయబడినది. ఇది కండ్లు యెరుపు, నీరుకారుట, దురద, కండ్లకలక, యెండ చూడలే కుండుట మొదలైన యావత్తు కండ్ల జబ్బులకు వ్యత్యాసము. బుడ్డి 1-కి వెల రు 0-8-0.

5. కలరామాత్రలు— i. మాత్రలు 25 గల డబ్బీ 1-కి వెల రు 1-0-0. ii. తేజాబీధరాట అవున్న సీసా రు 0-8-0. ఇది కలరావగైరా యావత్తు విరోచనములు, వాంతులు వగైరాలకు ఆమోఘముగా పనికివచ్చును.

6. పార్శ్వపునొప్పి వగైరా యావత్తు నొప్పులకు మందు— వెల సీసా 1-కి రు 0-8-0.

వై నుదనాశించిన మందు లన్నియు బర్మా వై నా దేశముల డాక్టరు పుంగీ ఆను ఒక మహామహానికలన కనిపెట్టబడినవి.

ఇంకను వివరములు గోరువారు యీక్రింది చిరునామాకు వ్రాసిన బడయగలరు. వై నుదనాశించిన మందులు పువ్వుయోగించువిధము, అనుపానములు నుండు పంపునపుడు తెలుపబడును.

Abdul Aziz Sahib,
Native Doctor
South Vallur and Vuyyur Estates
Thota-Vallur, Kistna District

బహుమానము

వైద్యవిద్య

ఆయుర్వేదశాస్త్రములకు మార్గదర్శి
అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,
27, చీనాబజారు, మదరాసు.

“అమృత విషయత్ ఫలదర్శిని”

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి పువ్వుయోగకరము. ఇది చూచుకొనుటకు చాతకము, పుట్టిన తేజీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అపునరములేదు, నులకమైన తెలుగులో వ్రాయబడినవి. గొప్ప నర్తకికేటలను పొందినది. వెల 1 రూ. ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారిగారి ఆశీర్వాదములచేత, వంతులు. బి. ఏ. బి. ఎల్. గార్లకు వ్రాసిరి. “రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంపాదించుకొనిన నా నిశ్చయము.” పుస్తకములు వలయువారు యీ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

2888

చోడవరం, విశాఖపట్నం, బీహార్

ఇది చూడవద్దు

చూచినచో మరువనద్దు

వైద్యరత్న పండిత

జీ. గోపాలాచార్యులుగారి

ఇకప్పుయెక్కడా

కలరా పేగు

వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధి చెందిన

ఆయుర్వేదవిద్యోగములు

మా కలరా, ప్లేగుమందులకు

ముఖ్యప్రాశస్త్యము

20 వత్సరములుగ ఇండియా, బర్మా,

సిలోన్, ఏజెన్ మొదలగుచోట్ల అనేక

వేల ప్రాణులను, కలరా, ప్లేగునుండి

కాపాడుటయే

కలరా శైట్టు 1-కి రు. 1-2-0

ప్లేగు శైట్టు 1-కి రు. 2-2-0

ఇకప్పుయెక్కడా శైట్టు 1-కి రు. 1-12-0

క్యాటలాగు ఉచితము ప్యాకెండు పోస్టు

ఖర్చులు ప్రశ్నకము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

41 ఆచారపుకవిగి, జి. టి. మదరాసు.

పాశ్చాత్య వేంకటాచల పండితుల

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములకు

కామయహార

కస్తూరి మాత్రల వల్ల

సర్వోత్తమగుణకార్యుని దివ్యవర్ణములతో తయారుచేయబడిన ధారాళముగా చెప్పవచ్చునది పిటిల్ ఆక్షేపకరమైన యే వస్తువు చేరలేదు గావున అపుడు పుట్టిన శిశువు మొదలుకొని పృథ్వులకుట ప్రతిఒక్కడూను సంపాదించుకొని సేవింపవచ్చును. ఈ మాత్రలు 5 నుండి 5 వరకు తాంబూలములో గాని లేక పుట్టి నోటిలోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన ఎడెల మందము అజీర్ణము కలుగజేయును. ఇది జ్వరము జ్వరము మలేరియాజ్వరము కీకీను వాతము, దగ్గు, పడితము సరముల నొప్పి బల

హీనత ఇంపు ఎంకా ప్లేగు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక వ్యాధులకు దగ్గురకు రానియ్యదు. జబ్బుగలిగిన కేళ ఉపయోగించిన తక్షణమే గుణ మిచ్చును. ఒకచోట మాన్యుండ గు సిన గుమస్తాలు వ్యాపారములు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు భూమిశ్రీలు కూడ ఈ మాత్రలను సేవింపి గుణమును పొగు చున్నారు. 250 మాత్రలు గల సీసా 1-కి వెల రు 0-4-0 ఒక సీసా మొదలు 6 సీసాల వరకు పోట్లజీ 0-4-0 ఒకేసా 6 సీసాలను తెప్పించిన పోట్లజీ రు 1-కి-0
12 సీసాలు " " 2-12-0
25 సీసాలు " " 5-8-0

అన్ని దుకాణములందు దొరకును

శ్రీ శ్రీతారాఘవ వైద్యశాల

(301-594)

మై సూ రు

తంతి విలాసము— పండిట్ మైసూరు.

తాళిసాదిచూర్ణము

(కార్షధరసంహిత)

తాళిసాదిచూర్ణము క్యాపకోశములకు బలమిచ్చును.

దగ్గు ఎగరూపిరి నోగమును బోగొట్టును.

తాళిసాదిచూర్ణము దగ్గుతో కూడిన జ్వరమును, వాంతులను, అతిసారమును బోగొట్టును.

తాళిసాదిచూర్ణము క్షయరోగములో మిక్కిలి యుపయోగకరము

తాళిసాదిచూర్ణము స్త్రీహము, గ్రహణిరోగము, పాండురోగములను బోగొట్టును.

తాళిసాదిచూర్ణము చిన్న పిల్లలకు తిరుచువచ్చు జలుబుల దగ్గుల బోగొట్టును.

తాళిసాదిచూర్ణము గర్భిణీశ్రీలకు వచ్చు అరుదిన, వాంతులను బోగొట్టును.

తాళిసాదిచూర్ణము గొంతుక రామకొనిపోవుట, స్వస్థరహితము మొదలగు గొంతుసంబంధమైన వ్యాధులందు మిక్కిలి యుపయోగించును.

వైద్యులకు ప్రత్యేకమైన ధరలు. (సోమ)

చూర్ణము 10 రు 1-8-0

పేట్లెట్టు 50-కి 0-8-0

మనోడింగు డైరెక్టరు

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదపార్లమెంటు, లిమిటెడ్,

హైదరాబాద్, మాంటూరోడు, మదరాసు

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

వనోపదేశనర్సరెడ్డి

రక్తహీనతను రక్తమయొక్క పరిమితతను బోగొట్టు

బయందు చేర్చుకొని గాంచినది. ధర 1-12-0

ఇండియా సిలోన్ నందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు

పుచితముగా పంపబడును. (2978)

విరానము పి. డి. హాసండ్

నెం 144 ఫనఫవాడీ బొంబాయి.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగద్వీపీ నాస్తలానునము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంగ్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, ఆమెరికానారి చీట్లకేక తమా నాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంకేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, తీరములో సమాధియగుట, శరీరములేని కలకాయచేత మాటలాడించుట, భూమిపైన గజముఎత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ షేషుగల రసి గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనివెల రూ 4-0-0 లు. (2112-688) పి. చర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు దక్షిణ)

ఆయుర్వేదమును 25 వ అష్టాంశమున సిద్ధ మగును.

కొలదిప్రతులు మాత్ర మే ముద్రింపబడుచున్నవి గాన

మీ ఆర్డరులను వెంటనే రిజిస్టరుచేసికొనవలెను.

ఇచ్చి 50 పూర్ణాంగిరసములు; చక్కని

వెద్ద ఆయుర్వేద కాగితము; నుమారు 20 పుటలు.

గాంధీ చూతుని

ఆరోగ్యదర్శని

(రు 870)

ప్రతి 1 కి 12 ఆ; 12 ప్రతులు రూ 8 లు;

సేతు బ్రదర్సు, మచిలీపట్నము.

ముఖ్య గమనింపు.

యోగ్యతాపత్రములు 2942

(2) మెదడు నుపయోగించునట్టివా రందరికిని కాళిలో

నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి ఫాస్ఫోడ్రాప్ ఔషధ

ము ఒక వరము వంటిది. నా మెదడు సంబంధమైనట్టి వ్యాధు

లన్నియు భూరిగా నయమైనను.

రంగూన }

80-6-19 }

బాబులాల్,

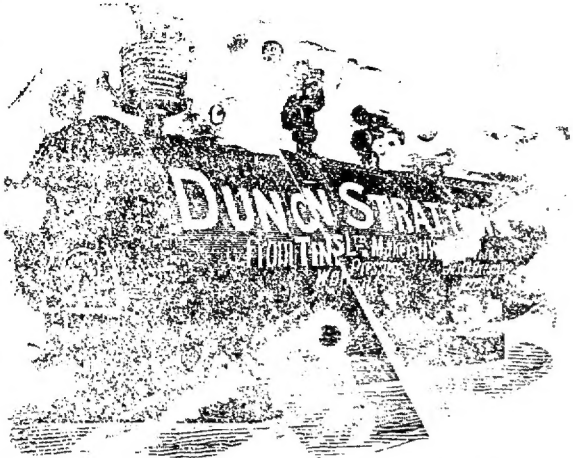
హైదరాబాద్

DUNCAN STRATTON & Co.

డన్ కన్ స్ట్రాటన్ ఆండు కో.

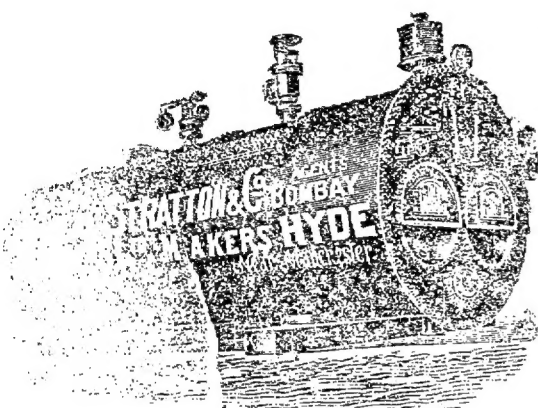
(2412)

ఎంజనీర్లు, మెషినరీ ఇంపోర్టర్లు, 91 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

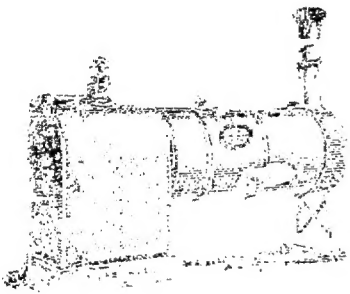
పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
మందును — డయామీటరు
అ. 4. మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యుండును.
స్టీమ్ కర్మింగు (పెయరు)
80 హానులు మొదలు
160 హానులవరకు వుండును.

హైక్రాను స్టీల్ కార్బిడ్ బాయిలర్లు.

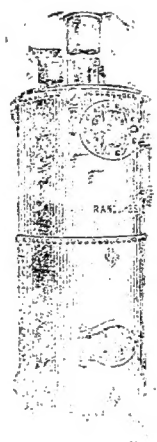

హైక్రాను స్టీల్ లంకామెరు బాయిలర్లు.
పొడవు 28 అ. మొదలు 62 అ. వరకు వుండును.

డయామీటరు 6 అ. మొదలు 12 అ. వరకు వుండును.
స్టీమ్ కర్మింగు (పెయరు) 100 హానుల వరకు వుండును.

లోకో మోటివ్ బాయిలర్లు.
స్టీమ్ కర్మింగు (పెయరు) 80 హానులు మొదలు
100 హానుల వరకు వుండును.

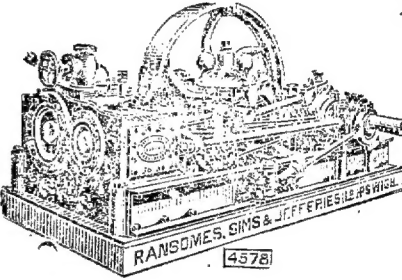

వర్టికల్ బాయిలర్లు.
స్టీమ్ కర్మింగు (పెయరు) 80 హానులు మొదలు
100 హానుల వరకు వుండును.

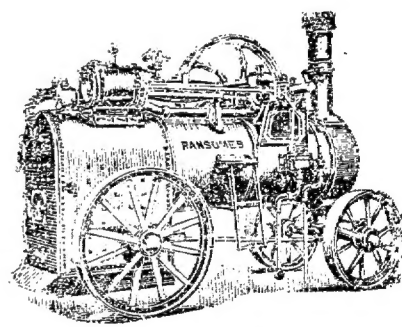
ఈ క్రింద తెలుగుబడిన వాటిని
సర్వము చేయుదుము.
దూది జిన్నెంగు మెషినరీ, వాటిసామానులు
దూది మెషిన్లు మెషినరీ
దూది స్పిన్నింగు మెషినరీ
దూది వీవింగు మెషినరీ
అన్ని రకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్ని రకముల స్టీము బాయిలర్లు
కోల్ ల్ ఫైవర్ మిల్లింగు మెషినరీ
నూనె మిల్లు మెషినరీ
మంచుగడ్డచేయు మెషినరీ [నలు]
వడ్డు బియ్యముచేయు మెషినరీ వాటి సామా
అన్ని రకముల పంపింగు మెషినరీలు
శాగర్లు, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కిరసన్ నూనె కరుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు (ప్లాంట్లు) కొరముట్లు
తేరులు మర్కసాపు కొరముట్లు
స్టీలు షాప్టింగు, కట్టింగులు, వెల్డెస్టులు
కాట్ బరన్ అండు కాన్స్ట్రక్షన్ విరన్ ఫుల్లీలు.
వగయిరా అన్ని రకముల సామానులు.

నైట్ బ్రెస్టెడ్ కాంపాండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.

(కాన్ కు సాపు మొననుండి పోల్ తీయబడినది.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజనులు కూడ గలవు.

హెస్పీడు కాంపాండు ఎంజినులు.

బోర్లలో స్టీము ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండర్లు గలవి.
స్టీము పెయరు 120 హానులు గలవి.
కాంపాండు — హై, లో (పెయర్ సిలిండర్లు).
స్టీము పెయరు 150 హానులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక
బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంపోర్టింగు కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మానేవల్లి బాపనయ్యగారి కై నను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, కైల్యము, పడిశము, రొమ్మపడిశము, తలనెప్పి, వాయునొప్పులు,
పొట్టు, బెణుకులు, బిల్లులు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.
చక్కని దబ్బీతో సహా కల రూ॥ 0—10—0; డజన్ 1-కి రూ॥ 5—12—0. పోస్టుఖర్చులు వేలు.
అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

